

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის 2013 წლის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის

ა ნ გ ა რ ი შ გ ე ბ ა

- I. 1. ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი
- I. 2. სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი რამაზ აბესაძე
- I. 3. სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

- 1. აბესაძე რამაზი – მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი, ემდ, პროფესორი
- 2. პაპავა ვლადიმერი – მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი, აკადემიკოსი
- 3. არევაძე ნანული – განყოფილების გამგე, აკად. დოქტორი
- 4. ასათიანი როზუტა – მეცნიერი კონსულტანტი, ემდ, პროფესორი
- 5. ბერუღავა გიორგი – განყოფილების გამგე, ემდ, პროფესორი
- 6. ბიბილაშვილი ნანა – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 7. ბრეგვაძე გიორგი – მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 8. ბურდული ვახტანგი – განყოფილების გამგე, ემდ
- 9. დავლაშერიძე ნატალია – მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 10. დათუნაშვილი ლინა – მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 11. დვალისხვილი ლია – მეცნიერი თანამშრომელი
- 12. თაფლაძე თამარი – მეცნიერი თანამშრომელი,
- 13. თეთრაული ციცილო – მეცნიერი თანამშრომელი
- 14. კაკულია ეთერი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 15. კვარაცხელია მურმანი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, ემდ, პროფესორი
- 16. კურატაშვილი აღფრედი – განყოფილების გამგე, ემდ, პროფესორი
- 17. ლაზარაშვილი თეა – განყოფილების გამგე, აკად. დოქტორი
- 18. მელაშვილი მედეა – მეცნიერი თანამშრომელი
- 19. ნათელაური იზა – განყოფილების გამგე, აკად. დოქტორი
- 20. ნოზაძე ზურაბი – მეცნიერი თანამშრომელი
- 21. რევიშვილი ზურაბი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 22. სარჩიმელია როლანდი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, ემდ, პროფესორი
- 23. ქავთარაძე თენგიზი – ლაბორატორიის გამგე, აკად. დოქტორი
- 24. ქისტაური ნუნუ – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 25. ქველაძე ქეთევანი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 26. ქურდაძე თინათინი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 27. ჩხეიძე თინა – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, პროფესორი
- 28. ცუცქერიძე მარინე – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი
- 29. ხუსკივაძე მამუკა – განყოფილების გამგე, აკად. დოქტორი
- 30. ჯავახიშვილი რევაზი – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, აკად. დოქტორი

II. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2013 წლისათვის დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოები

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
1	საბაზრო ეკონომიკის სრულყოფის თეორიული პრობლემები პოსტსაბჭოურ ქვეყნებში	აღფრედ კურატაშვილი	ვლადიმერ პაპავა, აღფრედ კურატაშვილი, მურმან კვარაცხელია, ნატალია დავლაშერიძე, რევაზ ჯავახიშვილი
<p align="center">ანოტაცია</p> <p>პრობლემის აქტუალობა. პრობლემის აქტუალობა. 20 წელზე მეტი გავიდა მას შემდეგ, რაც ყოფილ საბჭოთა კავშირში შემაჯავალ ქვეყნებში საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის რეფორმები დაიწყო. ყველა ქვეყანაში მეტ-ნაკლები წარმატებით ჩამოყალიბდა საბაზრო სისტემა, რომელიც შემდგომ გაუმჯობესებას მოითხოვს. ამიტომ, საბაზრო ეკონომიკის სრულყოფის თეორიული პრობლემების კვლევას და მისი შედეგების დანერგვას პრინციპული მნიშვნელობა აქვს ამ ქვეყნებში ეკონომიკური ზრდის დაჩქარებისა და ხალხის კეთილდღეობის დონის ამაღლებისათვის, ვინაიდან საბაზრო სისტემის, მისი ინფრასტრუქტურის განუვითარებლობა ხელს უშლის ეკონომიკის ეფექტიან ფუნქციონირებას. აღნიშნული პრობლემების კვლევის მნიშვნელობა კიდევ უფრო იზრდება მსოფლიო გლობალური ფინანსური კრიზისის ფონზე, რომლის შედეგებს დღესაც ვიძიებთ.</p> <p>პრობლემის მიზანი: სამეცნიერო ნაშრომის მიზანია პოსტსაბჭოური ქვეყნების საბაზრო ეკონომიკის სრულყოფის თეორიული პრობლემების დამუშავება და ამის საფუძველზე ამ ქვეყნების ეკონომიკური სისტემის გაუმჯობესების მიმართულებებისა და გზების შემუშავება.</p> <p>კვლევის შედეგები:</p> <ul style="list-style-type: none"> – პოლიტიკური სისტემისა და, შესაბამისად, ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის თეორიული პრობლემების კვლევის საფუძველზე გაკეთებულია დასკვნები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ როგორც პოსტსაბჭოური ქვეყნების, ისე საერთოდ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიან ფუნქციონირებას. კერძოდ, მოცემულია ჭეშმარიტად ცივილიზებული საზოგადოებისა და, შესაბამისად, ჭეშმარიტად ცივილიზებული საბაზრო ურთიერთობების არსის განსაზღვრა – როგორც სისტემისა, რომელიც უპირველეს ყოვლისა მუდავდება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სოციალურ მიზნობრივ მიმართულებაში – მიმართულებაში ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე. – ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის ძირითადი მიმართულებების შემუშავება განხილულია როგორც პოლიტიკური სისტემის განვითარების სტრატეგიული მიმართულების შემადგენელი ნაწილი. ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების მშენებლობის გზები ნაშრომში, ამავე დროს, განხილულია როგორც ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის პრობლემების გადაჭრის გზები. – პოსტსაბჭოურ ქვეყნებში საბაზრო ურთიერთობების სრულყოფის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია საერთაშორისო-ეკონომიკურ ურთიერთობათა სრულყოფა. კვლევის შედეგად განსაზღვრულია საქართველოს საექსპორტო პოტენციალის გამოყენების მიღწეული დონე, მისი დინამიკისა და სტრუქტურის თავისებურებები და ქვეყნის ექსპორტის დივერსიფიკაციის ძირითადი მიმართულებები. ნაშრომში დადგენილია საქართველოს საექსპორტო პოტენციალის ამაღლების ძირითადი მაკროეკონომიკური ფაქტორები, რომელთაგან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ეკონომიკის დარგობრივი სტრუქტურის სრულყოფა, სათანადო ინვესტიციების მოზიდვით ექსპორტზე ორიენტირებული დარგების პრიორიტეტული განვითარება, უცხოური გამოცდილების გათვალისწინებით საქართველოში დაბეგვრის, საგადასახადო და საკრედიტო სისტემის შემდგომი დახვეწა, სახელმწიფოს მიერ 			

ექსპორტის სტიმულირების ადმინისტრაციული და ეკონომიკური ბერკეტების ამოქმედება და სხვ.

– ნაჩვენებია, რომ ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლების მიხედვით გლობალური ფინანსური და ეკონომიკური კრიზისი შედარებით ადვილად გადაიტანეს ნავთობითა და გაზით მდიდარმა ქვეყნებმა, რომლებმაც კრიზისამდელ პერიოდში სტაბილიზაციის ფონდების შექმნა მოასწრეს. იმის გათვალისწინებით, რომ მკვეთრი ზრდის ეფექტი შეუძლებელს ხდის ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლების სივრცობრივ (ქვეყნების მიხედვით) შედარებას, ნაშრომში ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები გადაანგარიშებულია ორიგინალური ფორმულების საშუალებით, რამაც შესაძლებელი გახდა იმ ჰიპოთეტური ეკონომიკური ზრდის ინდიკატორების დადგენა, რომლებიც გამორიცხავენ მკვეთრი ზრდის ეფექტს. ჰიპოთეტური ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები კი ცხადყოფენ, რომ პოსტკრიზისულ პერიოდში ეკონომიკური აღმავლობის კრიზისამდელ დონეს, ნავთობითა და გაზით მდიდარი სახელმწიფოების გარდა, ყველაზე ადვილად ბალტიის პოსტსაბჭოთა ქვეყნები დაუბრუნდნენ, რის საფუძველზეც გაკეთებულია დასკვნა, რომ სტაბილური ეკონომიკური განვითარებისათვის, განსაკუთრებით კი იმ ქვეყნებისათვის, რომლებიც არ გამოირჩევიან ბუნებრივი რესურსების განსაკუთრებული სიმდიდრით, მიზანშეწონილია ეკონომიკური განვითარების ევროპული მოდელის გაზიარება.

– ნაჩვენებია საბაზრო ეკონომიკის სრულყოფაში ეკონომიკის დარგში ნობელის პრემიის ლაურეანტთა (პოლ სამუელსონი, ფრიდრიხ ფონ ჰაიეკი, ილტონ ფრიდმანი, გარი მარკს მარკოვიცი, უილიამ ფორსაიტ შარპი, მერტონ გოვარდ მილერი და სხვ.) შრომების მნიშვნელობა, და შემოთავაზებულია მათი გამოყენების შესაძლებლობა პოსტსაბჭოთა გარდაქმნების პროცესში.

პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
2	ეკონომიკის პროგრესული დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების პრობლემები საქართველოში	ვახტანგ ბურდული	ვახტანგ ბურდული, გიორგი ბრეგვაძე, ქეთევან ქველაძე

ანოტაცია

პრობლემის აქტუალობა: საქართველოში ამჟამად ეკონომიკის დარგობრივი სტრუქტურა არაპროგრესულია, რის გამოც არაერთი ეკონომიკური მაჩვენებელი ძალიან არასახარბიელოა (ექსპორტ-იმპორტის სადლო, სახელმწიფო საგარეო ვალი, სიღარიბის და უმუშევრობის დონე და ა.შ.). არასწორი დარგობრივი პოლიტიკის გამო შეწყდა ბევრი ისეთი დარგის ფუნქციონირება, რომლებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვთ აღნიშნული პარამეტრების გაუმჯობესებაში. შეზღუდული საფინანსო-საინვესტიციო რესურსები ხშირად არარაციონალურად გამოიყენებოდა. ამიტომ, აუცილებელია დარგობრივი სტრუქტურის განვითარების კოორდინაციაში დაშვებული შეცდომების გამოვლენა და სამეურნეო დარგების განვითარების ისეთი მიმართულებების დასახვა, რომლებიც თანდათანობით გააუმჯობესებენ ქვეყნის მაკროეკონომიკური და მოსახლეობის კეთილდღეობის ამსახველ პარამეტრებს. აქედან ჩანს დასახული პრობლემის კვლევის თავისდროულობა და აქტუალობა.

კვლევის მიზანი: კვლევის მიზანია საქართველოს ეკონომიკის დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირებაში დაშვებული შეცდომების გამოვლენა და შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე შესაბამისი დასკვნების გაკეთება და პროგრესული დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების მიმართულებებისა და გზების დასახვა.

კვლევის შედეგები: ჩამოყალიბებული და დასაბუთებულია საქართველოს ეკონომიკის პროგრესული დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების მიმართულებები და გზები.

შედეგები შეიძლება დაკონკრეტდეს შემდეგნაირად:

- გამოვლენილია დარგების ჯგუფების ჭრილში (ენერგეტიკის დარგები; დარგები, რომლებიც უზრუნველყოფენ სასურსათო უსაფრთხოებას; მსუბუქი მრეწველობის დარგები; მაღალტექნოლოგიური დარგები და ა. შ.) მათი თვითუზრუნველყოფის დონე (ადგილობრივი გამოშვების, ექსპორტის და იმპორტის გათვალისწინებით).

- დარგების ჯგუფების ჭრილში დადგენილი და დასაბუთებულია პროგრესული დარგობრივი სტრუქტურის ჩამოყალიბების ზოგადი მიმართულებები ისე, რომ ახლო მომავალში უზრუნველყოფილი იყოს “სტრუქტურული ეფექტის” მიღწევა;

- ჩამოყალიბებულია სტრუქტურულ-დარგობრივი პოლიტიკისა და მისი ინსტრუმენტების გამოყენების ზოგადი მიმართულებები;

- უცხო ქვეყნების გამოცდილებაზე დაყრდნობით, აგროტურიზმის მულტიპლიკატორული ეფექტის თავისებურების გამოყენებით, საქართველოს მაგალითზე ზოგადად განსაზღვრულია აგროტურიზმის (როგორც დამხმარე დარგის) როლი სოფლის მეურნეობისა და რეგიონული ეკონომიკის განვითარების დაჩქარებაში;

- გამოვლენილია სამშენებლო კომპლექსის (ბინათმშენებლობა, სამშენებლო მასალების მრეწველობის დარგები, მშენებლობა მეურნეობის სხვადასხვა დარგში) დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების პრობლემები და დასახულია მათი გადაჭრის გზები.

პრობლემის მიხედვით გამოქვეყნებულია 19 სამეცნიერო სტატია, პრობლემის შედეგები, ყოველი შემსრულებლის მიერ, მოხსენებულია რამდენიმე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაზე.

მომზადდა დამატებითი მასალები მონოგრაფიისათვის: “ეკონომიკური განვითარების სტრუქტურული პრობლემები საქართველოში”, რომელიც უახლეს პერიოდში გამოქვეყნებული იქნება.

პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
3	ბიზნესის განვითარების აქტუალური პრობლემები საქართველოში	გიორგი ბერულავა	გიორგი ბერულავა, ეთერ კაკულია, მარინე ცუცქირიძე

ანოტაცია

პრობლემის აქტუალობა. გრძელვადიან პერსპექტივაში ეკონომიკური ზრდის ტემპების შენარჩუნება საქართველოს ეკონომიკური განვითარების პოლიტიკის მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს. ეკონომიკური განვითარების ისტორია გვიჩვენებს, რომ ზრდის მდგრადობის უზრუნველყოფა ბევრად არის დამოკიდებული ბიზნესის განვითარებაზე. სწორედ ბიზნესის განვითარებაზე მოქმედი ფაქტორების შესწავლაზე არის ფოკუსირებული ნაშრომის პროექტი.

კვლევის მიზანი:

კვლევის მიზანს წარმოადგენს ბიზნესის განვითარების თავისებურებების გამოვლენა და ბიზნესის პერსპექტივების დასახვა საქართველოში. კერძოდ: ფირმებს შორის ურთიერთობებზე მოქმედი ფაქტორების შესწავლა; მცირე და საშუალო ბიზნესის ზრდის დინამიკის დეტერმინანტების განსაზღვრა; ბიზნესის საქმიანობაზე მოქმედი შიდა ფაქტორების გამოვლენა და სხვ.

კვლევის შედეგები:

- ნაშრომში შემოთავაზებულია ახალი ემპირიული შეხედულება გარდამავალ ეკონომიკებში ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობებისა და ბიზნეს საქმიანობას შორის მიზეზ-შედეგობრივ კავშირზე. კვლევის შედეგები ცხადყოფს, რომ კონტრაქტული ურთიერთობების არაფორმალურ ნდობაზე დაფუძნებული ინსტიტუტები წარმოადგენენ ბიზნესის საქმიანობის გაუმჯობესების მნიშვნელოვან მიმართულებას გარდამავალ

ეკონომიკებში. კერძოდ, ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობები უკავშირდება გაყიდვების მოცულობის ზრდას. იგი სტიმულს აძლევს უფრო ინტენსიური საინოვაციო საქმიანობის ჩატარებას და უზრუნველყოფს უფრო მაღალი შრომის მწარმოებლურობის დონეს. ფირმები რომლებიც ენდობა თავის პარტნიორებს ხასიათდება მოგებიდან რეინვესტირების უფრო დიდი დონით.

– გაანალიზებულია საქართველოს მცირე და საშუალო ბიზნესში არსებული მდგომარეობა და განვითარებული ქვეყნების გამოცდილების გათვალისწინებით შემოთავაზებულია მისი სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები და განვითარების პერსპექტივები.

– შემოთავაზებულია მმართველობითი კაპიტალის ბიზნესის ტრანსფორმაციაზე გავლენის შედეგად ფირმათა სამეურნეო საქმიანობის ეფექტიანობის გადიდების შესაძლებლობანი.

პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
4	პოსტკომუნისტური საქართველოს მაკროეკონომიკური განვითარების ტენდენციები და ეტაპები	ნანული არევაძე	რამაზ აბესაძე, ნანული არევაძე, ნანა ბიბილაშვილი, ციცილო თეთრაული

ანოტაცია

პრობლემის აქტუალობა. პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის მრავალწლიანი პერიოდის შემდეგ მიუხედავად გარკვეული წარმატებებისა საქართველოს ეკონომიკაში მაინც არაერთი გადაუჭრელი პრობლემა არსებობს (განუვითარებელია საბაზრო ინფრასტრუქტურა, მრეწველობა და სოფლის მეურნეობა და სხვ), რაც, ობიექტურ მიზეზებთან ერთად, მთავრობების მიერ გატარებული არასწორი ეკონომიკური პოლიტიკის ბრალიც იყო. ამდენად, საქართველოში ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებისა და ეტაპების ანალიზისა და შესაბამისი ღონისძიებების დასახვას დიდი მნიშვნელობა აქვს სწორი ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავებისათვის.

კვლევის მიზანი: კვლევის მიზანია საქართველოში ეკონომიკის ტრანსფორმაციის მსვლელობაში წარმოშობილი ნაკლოვანებების გამოვლენა და ქვეყნის მაკროეკონომიკური განვითარების სწორი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებისათვის წინადადებებისა და რეკომენდაციების მომზადება.

კვლევის შედეგები:

– გაანალიზებულია საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ეკონომიკური განვითარების ტენდენციები და კანონზომიერებები. ყურადღება გამახვილებულია შეცდომებზე, რომელიც დაშვებული იქნა პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის დროს როგორც სუბიექტური, ისე ობიექტური მიზეზებით. კერძოდ: საწყის ეტაპზე სახელმწიფოს მიერ გატარებული არასწორი საშინაო და საგარეო პოლიტიკა; დიდი ხნის განმავლობაში დამნაშავე ელემენტებთან ბრძოლის არაეფექტიანი ზომების გატარება; ეკონომიკური რეფორმების არაკომპლექსურობა და არასისტემურობა; ლიბერალური პოლიტიკის არასწორი აღქმა და განხორციელება; რეფორმების განხორციელების არასწორი გზის არჩევა; გარდამავალი ვალუტის – კუპონის შემოღების შემდეგ არასწორი ფულად-საკრედიტო (ხორციელდებოდა სრულიად გაუმართლებელი ფულა ბოდა სრულიად გაუმართლებელი ფულააადი საბიუჯეტო ემისია, საზღვარგარეთის კრედიტების არადანიშნულებისამებრ გამოყენება) პოლიტიკის გატარება; საქართველოს ეკონომიკაში 1995-1997 წლებში ეკონომიკური რეფორმების წარმატებით განხორციელების შემდეგ

რეფორმების კვლავ არასწორად წარმართვა, სახელმწიფოს მარეგულირებელი მარეგულირებელი ფუნქციების არაეფექტიანობა; მნიშვნელოვანი საერთაშორისო დახმარებების არაეფექტიანად გამოყენება; ეკონომიკის რეგულირების ფორმებისა და მეთოდების არასრულყოფილი შესაბამისობა საბაზრო მოთხოვნებისადმი; მცირე ბიზნესის განვითარებისადმი უყურადღებობა; წლების განმავლობაში სოფლის სოფლის პრობლემების უგულებელყოფა; პრივატიზაციის დროს დაშვებული შეცდომები; საჯარო სამსახურებში მომუშავეთათვის არაოფიციალურად ასაკობრივი შეზღუდვის დაწესება; კერძო საკუთრების (რომელიც საბაზრო ეკონომიკის ქვაკუთხედს წარმოადგენს) ხელშეუხებლობის პრინციპის ხელყოფა; ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის ფაქტობრივად გაუქმება; შემოსავლების უთანაბრობის ზრდა და სხვ. უარყოფით მომენტებთან ერთად გამოვლენილია პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის დადებითი მხარეები. შემოთავაზებულია კონსოლიდირებული ეკონომიკის ცნება, რომელიც გულისხმობს ისეთ ეკონომიკას, რომელზე მოქმედი ფაქტორების ჯამური გავლენა ეკონომიკურ განვითარებას განაპირობებენ. ნაშრომში შემოთავაზებულია წინადადებები და რეკომენდაციები, რომლების ხელს შეუწყობენ საქართველოში კონსოლიდირებული ეკონომიკის ჩამოყალიბებას;

- გამოვლენილია საქართველოში მრეწველობის განვითარების დადაებითი და ნეგატიური მხარეები, პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციისა და გლობალური ეკონომიკური კრიზისის ძალზე უარყოფითი ზეგავლენა მთლიანად მრეწველობასა და, განსაკუთრებით, მისი გადამმუშავებელი დარგების განვითარებაზე, სხვა ხელშემშლელ მიზეზებთან ერთად; დადგენილია მრეწველობისათვის დამახასიათებელი დეფორმირებული სტრუქტურის მიზეზები კრიზისამდელ პერიოდში და მისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის არსებითი ჩამორჩენილობა, რაც მის ცალკეულ დარგებში განაპირობებდა წარმოებული პროდუქციის დაბალ-კონკურენტუნარიანობას და გასაღების სიძნელეებს; შემოთავაზებულია საქართველოში მრეწველობის განვითარების მიმართულებები და გზები;

- გამოკვლეულია პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში (საქართველოში) დასაქმების სახელმწიფო რეგულირების ძირითადი ასპექტები, დასაბუთებულია აღნიშნულ ქვეყნებში დასაქმებისა და შრომის ბაზრის სახელმწიფო რეგულირების აუცილებლობა, განსაზღვრულია დასაქმების სახელმწიფო რეგულირების ძირითადი მიმართულებები და გზები.

- გაანალიზებულია საქართველოში ინფლაციის ტემპების მაჩვენებლები, მისი ზრდისა და შენელების მიზეზები და დასახულია შესაბამისი ღონისძიებები.

პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
5	საინვესტიციო გარემო და მისი გაუმჯობესების ძირითადი მიმართულებები საქართველოში	თეა ლაზარაშვილი	თინათინ ქურდაძე, თეა ლაზარაშვილი, მედეა მელაშვილი

ანოტაცია

თემის აქტუალობა: საქართველოს ეკონომიკური განვითარების თანამედროვე მდგომარეობას თუ გავაანალიზებთ, დავინახავთ, რომ საინვესტიციო გარემო ქვეყანაში ნაკლებად მიმზიდველია. ინვესტიციები, რომლებიც შემოდის საქართველოში ძირითადად სამომხმარებლო სექტორის და არარეალური სექტორის განვითარებისკენაა მიმართული, რაც მათ არაეფექტიანს ხდის ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების თვალსაზრისით. გარდა ამისა, ჩვენი ქვეყანა არც ინვესტიციების დაცვის კუთხით გამოირჩევა, რაც კიდევ ერთი ხელისშემშლელი ფაქტორია, ამას ემატება ის ფაქტიც, რომ ქვეყანაში შიდა ინვესტიციები ძალიან მცირეა პირდაპირ ინვესტიციებთან შედარებით, ამიტომ მიმზიდველი ინვესტიციური

გარემოს შექმნა ქვეყნისთვის ერთ-ერთ აქტუალურ პრობლემად რჩება.

კვლევის მიზანი: კვლევის ძირითადი მიზანია საქართველოში საინვესტიციო გარემოს შესწავლა, ძირითადი ნაკლოვანებების გამოვლენა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესების გზების დასახვა.

კვლევის შედეგები:

– შესწავლილია საქართველოს საინვესტიციო კლიმატი; გამოვლენილია პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებზე მოქმედი ძირითადი ფაქტორები; გაანალიზებულია საინვესტიციო პოლიტიკის დადებითი და უარყოფითი მხარეები; დასახულია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის გაუმჯობესების ძირითადი მიმართულებები და გზები.

– შესწავლილია ის ინსტრუმენტები, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ შიდა საინვესტიციო გადაწყვეტილების მიღებისათვის; გამოვლენილია საქართველოში არესული შიდა საინვესტიციო გარემოს დადებითი და უარყოფითი მხარეები; დასახულია ქვეყანაში შიდა საინვესტიციო გარემოს სრულყოფის ძირითადი მიმართულებები.

პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
6	საქართველოს საგარეო ვაჭრობის ბალანსი და მისი ოპტიმიზაციის ძირითადი მიმართულებები	იზა ნათელაური	იზა ნათელაური, როლანდ სარჩიმელია, ნუნუ ქისტაური, თამარ თაფლაძე

ანოტაცია

პრობლემის აქტუალობა. საქართველო მცირე ღია ეკონომიკურ სისტემაზე ორიენტირებული ქვეყანაა, გააჩნია ხელსაყრელი გეოგრაფიული მდებარეობა, გეოპოლიტიკური უპირატესობები და გეოეკონომიკური თავისებურებები, თანამშრომლობს პარტნიორთა დივერსიფიცირებულ წრესთან და გამოირჩევა საგარეო ვაჭრობის მკვეთრად გამოკვეთილი პრიორიტეტებით. ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში არსებითად შეიცვალა ჩვენი ქვეყნის საგარეო-სავაჭრო ბალანსის რაოდენობრივი და სტრუქტურული მაჩვენებლები. ექსპორტმა, იმპორტმა, წმინდა ექსპორტმა და საგარეო სავაჭრო ბრუნვის მაჩვენებლებმა ახალი აქტუალობა შეიძინა. თუმცა სავაჭრო სადღო უარყოფითი რჩება. საგარეო ვაჭრობის განვითარების ორიენტირების შეფასება, ბოლო პერიოდის სოციალურ-ეკონომიკური და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცვლილებების ფონზე, უდავოდ აქტუალურია.

კვლევის მიზანი: კვლევის მიზანია დინამიკაში საქართველოს საგარეო ვაჭრობის ბალანსის ანალიზი და ამის საფუძველზე, საგარეო ვაჭრობის განვითარების ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრა, ბალანსის ოპტიმიზაციის ამოცანიდან გამომდინარე.

კვლევის შედეგები:

– განხორციელებულია საქართველოს საერთაშორისო ვაჭრობის არსებული მდგომარეობის შეფასება სხვადასხვა კრიტერიუმით, მ.შ. საერთაშორისო კონკურენტუნარიანობის ამაღლების ჩარჩო და რეალური სექტორის დაბალანსებული განვითარების მოთხოვნების გათვალისწინებით. საქართველოს ეკონომიკური განვითარების თავისებურებების გათვალისწინებით განსაზღვრულია ქვეყნის საერთაშორისო ვაჭრობის ოპტიმიზაციის მიმართულებები (საქართველოს ექსპორტ-იმპორტის რაოდენობრივი, სტრუქტურული და გეოგრაფიული ოპტიმიზაცია)

– დასმულია პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის ოპტიმიზაციის ამოცანა და შედგენილია შესაბამისი ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელი, სადაც გამოყენებულია საგარეო ვაჭრობაში დეფიციტისა და გადაჭარბების განმარტებების შესახებ ახლებური შეხედულებები. დაზუსტებულია ტერმინები “ოპტიმალური” და “ოპტიმიზაცია”, “პრივატიზება” და “პრივატიზაცია” და შემოთავაზებულია მათი გამოყენების შესაძლებლობები.

– გაანალიზებულია საგადამხდელო ბალანსი, როგორც მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი, ასევე მისი როლი საგარეო ვაჭრობის ტენდენციებისა და ქვეყნის საერთაშორისო ეკონომიკური მდგომარეობის განსზღვრაში; გამოვლენილია საქართველოს საგადამხდელო ბალანსის წინაშე მდგომი გამოწვევები და დასახულია მათი დაძლევის გზები.
 პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
7	წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენებისა და დაცვის ეკონომიკური პრობლემები საქართველოში	მამუკა ხუსკივაძე	მამუკა ხუსკივაძე, ზურაბ ნოზაძე, თინა ჩხეიძე, ლია დვალიშვილი

ანოტაცია

თემის აქტუალობა: წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენება და დაცვა ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი თანამედროვე პრობლემაა ბუნებათსარგებლობისა და გარემოს დაცვის სფეროში. მსოფლიო მოსახლეობისა და მეურნეობის ზრდასთან ერთად, სწრაფი ტემპით იზრდება წყლის მოხმარებაც. მტკნარი წყლის დეფიციტი უკვე მსოფლიო პრობლემა ხდება. წყლის რესურსებზე სულ უფრო მზარდი მოთხოვნები აიძულებს ქვეყნებს გამონახონ სხვადასხვა საშუალებები ამ პრობლემის გადასაჭრელად. საქართველო მდიდარია წყლის რესურსებით, თუმცა როგორც მინერალური, ისე მტკნარი წყლის მარაგები არ გამოიყენება ოპტიმალურად. სერიოზული პრობლემაა წყლის რესურსების დაცვის სფეროშიც. ექსპერტების შეფასებები და სხვადასხვა კვლევის შედეგები ცხადყოფს, რომ წყლის რესურსების გაჭუჭყიანების მასშტაბები სახიფათო ზღვარს აღწევს. ამჟამად წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენებისა და დაცვის სფეროში ჩვენს ქვეყანაში დაგროვებულია გარკვეული გამოცდილება. თუმცა უნდა ითქვას, რომ პრობლემა ბოლომდე არ არის შესწავლილი და შესაბამისად, არც მისი გადაჭრის გზებია განსაზღვრული. ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე პრობლემის აქტუალობა უდავოა.

კვლევის მიზანი: ნაშრომის ძირითად მიზანს წარმოადგენს საქართველოში წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენებისა და დაცვის პრობლემების ანალიზი, შეფასება და მისი გადაჭრის გზებისა და მიმართულებების განსაზღვრა.

კვლევის შედეგები:

- ჩატარებულია საქართველოში წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენების ეკონომიკური ანალიზი;
- გამოვლენილია წყლის რესურსების ეფექტიანი გამოყენების ხელშემშლელი და ხელშემწყობი ფაქტორები;
- განსაზღვრულია წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენების ძირითადი მიმართულებები და გზები საქართველოში.
- განხილულია წყლის დაბინძურების სახეები და მოცემულია მათი დახასიათება. ყურადღება გამახვილებულია წყლის რესურსების თვითგაწმენდის უნარზე;
- შემოთა ვახებულია საქართველოში გაჭუჭყიანებული წყლის რესურსების გაწმენდის გზები და მეთოდები.

პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს

	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
8	აგრარული რეფორმა და სასურსათო	ვახტანგ ბურდული (ხელმძღვანელი);	თენგიზ ქავთარაძე, ლინა დათუნაშვილი,

უზრუნველყოფის პრობლემები საქართველოში	თენგიზ ქავთარაძე (თანახელმძღვანელი)	ზურაბ რევიშვილი
ანოტაცია		
<p>პრობლემის აქტუალობა. აგრარულ სექტორში განხორციელებულმა ეკონომიკურმა რეფორმებმა, რომელიც თავის დროზე საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ფინანსური ჯგუფების მიერ წარმატებულად იქნა მიჩნეული, ადეკვატური შედეგი ვერ გამოიღო სახელმწიფოს მხრიდან ეკონომიკის რეგულირებისა და მხარდაჭერის იმ პოლიტიკის უზრუნველყოფის გამო, რომელსაც დღეს მოდერნიზებული ფორმით წარმატებით იყენებენ განვითარებული ქვეყნები.</p> <p>საქართველოში განხორციელებული აგრარული რეფორმების პირველ ეტაპზე აშკარა იყო პროცესების სტიქიურად განვითარების ტენდენცია. ასეთ ვითარებაში ხშირად იგნორირებული იყო ქვეყნის ისტორიული, ეთნიკური, დემოგრაფიული, გეოპოლიტიკური, სოციალ-ფსიქოლოგიური, ბუნებრივ-კლიმატური თავისებურებები და საუკუნეების განმავლობაში დამკვიდრებული წარმოების ტრადიციები. ყოველივე ეს მწვავედ აისახა ქვეყნის სურსათით უზრუნველყოფის დონეზე.</p> <p>სასურსათო უზრუნველყოფის პრობლემების გადაწყვეტის მიზნით, სოფლად ინსტიტუციური და სტრუქტურული რეფორმების განხორციელებისათვის გადაწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ეკონომიკური რეფორმების განხორციელებისა და რეფორმის შედეგების სწორად შეფასებას. რათა შესაძლებელი გახდეს ქვეყნის აგრარული სექტორის საბაზრო ეკონომიკის პირობებში განვითარების სწორი ორიენტირების დასახვა. ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე წინამდებარე გამოკვლევა, რომელიც ამ პრობლემას ეძღვნება. მეტად აქტუალურია და ეხმაურება სადღეისო მოთხოვნებს.</p> <p>კვლევის მიზანი: კვლევის მიზანია საბაზრო ეკონომიკის ძირითად პრინციპებსა და მოტივებზე დაყრდნობით და მიზნობრივი კომპლექსური გამოკვლევების საფუძველზე გაანალიზდეს საქართველოში აგრარული რეფორმებისა და სასურსათო უზრუნველყოფის პრობლემების გადაწყვეტის მიმდინარეობის შედეგები, განისაზღვროს მისი პერსპექტიული ორიენტირები და ოპტიმალური ეკონომიკური პარამეტრები.</p> <p>გამოკვლეულია სასურსათო უსაფრთხოება, როგორც თანამედროვე მსოფლიოს ერთ-ერთი გლობალური პრობლემა და გაანალიზებულია ამ პრობლემისადმი საერთაშორისო ორგანიზაციების დამოკიდებულებების ზოგიერთი ასპექტი. რამდენადაც ეროვნულ დონეზე სასურსათო უსაფრთხოების უმნიშვნელოვანეს ინდიკატორს სურსათით უზრუნველყოფის მანვენებელი წარმოადგენს, ნაშრომში გაანალიზებული და ნაჩვენებია საქართველოს აგრარულ სექტორში არსებული რეალური მეტად არასხარბიელო მდგომარეობა და შემოთავაზებულია შესაბამის ღონისძიებათა სისტემა.</p> <p>- აგრარული რეფორმის მიმდინარეობის ფონზე გამოკვლეულია მეცხვარეობის განვითარების პრობლემები საქართველოში. დასაბუთებულია, რომ მიწების პრივატიზაციის შედეგად ალაზნისპირა ზამთრის საძივრებზე საფრთხე შეექმნა მეცხვარეობის განვითარებას. მეცხვარეობის განვითარების რეზერვების ძიების მიზნით, ნაშრომში პირველადაა ყურადღება გამახვილებული ჯავახეთში ტრადიციული მეცხვარეობის განვითარებაზე. წამოყენებულია წინადადება განძისა და ოკამის სტაციონალური მეცხვარეობის სამრეწველო კომპლექსების ფუნქციონირების შესახებ.</p> <p>- ნაშრომში გამოკვლეულია საქართველოში გასული საუკუნის 90-იან წლებში სოფლის მეურნეობის ირიგაციის სისტემის კატასტროფული დაშლის პროცესის მიზეზები; გაანალიზებულია ირიგაციის სექტორის ფაქტური მდგომარეობა და არსებული პრობლემები; შემუშავებულია საირიგაციო პოლიტიკის მეთოდოლოგიური პრინციპები და გაშუქებულია საქართველოს საირიგაციო პოლიტიკის აქტუალური საკითხები; ქვეყნის ბუნებრივ-კლიმატური თავისებურებების გათვალისწინებით, განსაზღვრულია არსებული საირიგაციო რესურსების</p>		

და ირიგაციის განვითარების მიმართულებები და გზები.
 პრობლემასთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატიები და შედეგები მოხსენდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს.

III. საგრანტო დაფინანსებით დამუშავებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

IV პუბლიკაციები:

1) საქართველოში

ა) მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ. ასათიანი	ზოგადი ეკონომიკური თეორია და მისი სწავლების აღდგენის აუცილებლობა (საკითხის დასმის წესით)	თბილისი, გამომცემლობა „სიანლე“	82
2	გ. ბერულავა (თანაავტორები: ფრ. გასმანი, მ. თოქმაზიშვილი)	ეკონომიკური და სოციალური მოწყვლადობა საქართველოში	თბილისი, გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP)	136
3	იზა ნათელაური	საერთაშორისო ეკონომიკის და საერთაშორისო კონკურენტუნარიანობის თანამედროვე პრობლემები მცირე ღია ეკონომიკის ქვეყნებში (თეორია და პრაქტიკა)	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	70

ანოტაციები

- ნაშრომში განხილულია ზოგადი ეკონომიკური თეორიის განსაკუთრებული როლი მსოფლიოს სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებასა და კაცობრიობის პროგრესში. ძირითადი ეკონომიკური მიმდინარეობების გაანალიზების საფუძველზე დასაბუთებულია ჯ. კეინზის მაკროეკონომიკური თეორიის როლი „ველური კაპიტალიზმის“ სოციალურად ორიენტირებულ საბაზრო სისტემად გარდაქმნაში, ხოლო მ. ფრიდმენის მონეტარული თეორიისა – მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის წარმოშობაში; გაშუქებულია მსოფლიოში აპრობირებული გამოცდილება როგორც ზოგადი ეკონომიკური თეორიის, ისე ეკონომიქსის (მათი კვლევის საგნის განსხვავებიდან გამომდინარე) საუნივერსიტეტო პრაქტიკაში სწავლებასთან დაკავშირებით და წამოყენებულია წინადადება საქართველოს უნივერსიტეტებში ზოგადი ეკონომიკური თეორიის სწავლების აღდგენის აუცილებლობის შესახებ.
- ნაშრომში მოცემულია საქართველოში სოციალური და ეკონომიკური მოწყვლადობის მასშტაბის, სტრუქტურისა და განმსაზღვრელი ფაქტორების ბაზისური ანალიზი. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა იძულებით გადაადგილებული და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისა და მაღალმთიანი რეგიონების მოსახლეობის მდგომარეობის შესწავლას. ეკონომიკური და სოციალური მოწყვლადობის შესაფასებლად კვლევაში

გამოყენებულია ქვეყნის სპეციფიკის გათვალისწინებით შემუშავებული მრავალგანზომილებიანი მიდგომა და გამოვლენილია ერთი ან რამდენიმე სახის მოწყვლადობის მქონე ჯგუფი. ასევე შესწავლილია მოსახლეობის დაუცველობა სხვადასხვა შოკის მიმართ და მათი დაძლევის ყველაზე გავრცელებული სტრატეგიები.

3. წიგნში განხილულია საერთაშორისო ვაჭრობის მოდელები, რევერსები და პარადოქსები. გამოკვლეულია საერთაშორისო ვაჭრობის კრიტერიუმები: ქვეყნების შეფარდებითი უპირატესობა და საერთაშორისო კონკურენტუნარიანობა, დასაბუთებულია საქართველოს საგარეო ვაჭრობის რაოდენობრივი და სტრუქტურული დივერსიფიკაციის აუცილებლობა. შემოთავაზებულია ექსპორტისა და იმპორტის ოპტიმიზაციის მიმართულებები.

ბ) ბროშურები

№	ავტორი/ავტორები	ბროშურის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბგერდების რაოდენობა
1	ვლ. პაპავა	“პოსტგარდისფერი” საქართველოს ეკონომიკური განვითარების ძირითადი გამოწვევები	საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდის სერიით “ექსპერტის აზრი”	21
2	ვლ. პაპავა	პოსტკომუნისტური საქართველოს ეკონომიკური განვითარების ვექტორის შესახებ	საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდის სერიით “ექსპერტის აზრი”	24
3	ვლ. პაპავა, (თანაავტორები: ე. მეტრეველი, თ. აბაშიძე, ი. ჟვანია, ა. კიტაიაშვილი)	ჯაგახეთი: გამოწვევები და პერსპექტივები (რუსულ ენაზე)	საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდი	55

ანოტაციები

1. საქართველოს მთავრობისთვის პირველი რიგის ამოცანა ევროკავშირთან თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმის მიღწევა და ყველა იმ პოტენციური შესაძლებლობის ამოქმედებაა, რასაც ევროკავშირთან ეკონომიკური ინტეგრაცია მოიტანს. ამისათვის საქართველოს მთავრობის ეკონომიკურმა პოლიტიკამ ყურადღება უნდა გაამახვილოს ანტიმონოპოლიური რეგულირების ევროპული მოდელის პირობებში წარმოების განვითარებაზე, მომხმარებელთა უფლებების დაცვასა და შრომით ურთიერთობებზე. აშშ-სა და საქართველოს შორის სტრატეგიული პარტნიორობის შესახებ ქარტიის ფარგლებში აუცილებელია აშშ-სთან თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმის მიღწევაზე მოლაპარაკებათა პროცესის დაწყება. ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ აშშ-სთან თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმის პირობები არ იყოს ევროკავშირთან თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმის პირობების საწინააღმდეგო. ამისთვის თბილისის აქტიური

ჩართვით საჭირო გახდება ამ პროცესში ბრიუსელსა და ვაშინგტონს შორის დამყარებული შესაბამისი კოორდინაცია. საქართველოს ახალმა მთავრობამ რუსეთის ბაზარზე ქართული ფირმების დაბრუნებას ხელი არ უნდა შეუშალოს. თვით ფირმებმა კი რუსეთის მთავარი სანიტარიული ექიმის სამსახურს უნდა წარუდგინონ თავიანთი წარმოებული პროდუქციის ხარისხის დამადასტურებელი აუცილებელი დოკუმენტაცია, რომელსაც უნდა დაურთონ ამ საქონლის მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ბაზარზე (აშშ, ევროკავშირის ქვეყნები, ჩინეთი, იაპონია და სხვ.) დაშვების მოწმობები. რუსეთის ბაზარზე მათი პროდუქციის დაშვებაზე მორიგი უარის შემთხვევაში კი, საქართველოს მთავრობას ამ ფირმების ინტერესების დაცვა უკვე მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის ფარგლებში მოუწევს. ამ რეკომენდაციების რეალიზება საქართველოს საექსპორტო პოტენციალის გაფართოების სტიმულირებას შეუწყობს ხელს, რაც საციალურ-ეკონომიკური განვითარებისთვის უმნიშვნელოვანეს ამოცანას წარმოადგენს.

2. ერთიანი ხედვა იმ საკითხის შესახებ, თუ რა მიმართულებით უნდა განვითარებულიყო საქართველოს ეკონომიკა, რა მოდელს უნდა დაფუძნებოდა ის ქვეყნის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ, სამწუხაროდ, დღემდე არ არის საბოლოოდ ჩამოყალიბებული. ერთგვარი იმედის მომცემი იყო „ვარდების რევოლუციის“ შემდგომი პერიოდი, როცა გააქტიურდა კიდევ ამ პრობლემის კვლევა და, შესაბამისად, გაჩნდა არაერთი საყურადღებო პუბლიკაცია. იმისათვის, რომ უკეთ გავერკვეთ, თუ რა არჩევანის წინაშე დგას „პოსტვარდისფერი“ საქართველო, აუცილებელია გავაანალიზოთ „ვარდისფერი“ ხელისუფლების მიერ გატარებული ეკონომიკურ პოლიტიკა, განსაკუთრებით – მისი ევროპული ორიენტაციის კუთხით.

3. В данном докладе представлены результаты исследования, проведенного в рамках проекта в Джавахети в апреле-мае 2013 года. В нем также представлен обзор ключевых тенденций и проблем в развитии региона, требующих совместных действий со стороны государства, донорского сообщества и гражданского общества. Кроме того, в докладе содержится экспертное заключение о роли и влиянии на экономическое развитие Джавахети региональных проектов по развитию инфраструктуры, в частности, железной дороги Карс-Ахалкалаки. Предполагается, что результаты проведенных анализов заложат основу для будущих проектов в области интеграции национальных меньшинств в общественную жизнь Грузии.

გ) სახელმძღვანელოები

დ) კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამოცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მთავარი რედაქტორი – ემდ, პროფ. რამაზ აბესაძე	თსუ პაატა გუგუშვილის სამეცნიერო შრომათა კრებული, ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	450
2	მთავარი რედაქტორი – ემდ, პროფ. რამაზ აბესაძე	პროფესორ გიორგი პაპავას დაბადებიდან 90-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	608

3	მთავარი რედაქტორი – ემდ, პროფ. რამაზ აბესაძე	საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	114
ანოტაციები				
<p>1. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებულში ქვეყნდება ინსტიტუტის მეცნიერ თანამშრომელთა და საქართველოს მეცნიერ-ეკონომისტთა ნაშრომები, რომლებიც ეძღვნება თანამედროვე აქტუალურ ეკონომიკურ პრობლემებს. კრებული განკუთვნილია მკითხველთა ფართო წრისათვის და დახმარებას გაუწევს არა მხოლოდ სპეციალისტებს, არამედ ეკონომიკის საკითხებით დაინტერესებულ ნებისმიერ პირს.</p> <p>2. კრებულში ქვეყნდება ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტში გამართულ საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებების მასალები თემაზე “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”. კრებული განკუთვნილია მკითხველთა ფართო წრისათვის და დახმარებას გაუწევს არა მხოლოდ სპეციალისტებს, არამედ ეკონომიკის საკითხებით დაინტერესებულ ნებისმიერ პირს.</p> <p>3. წიგნში შემთავაზებულია მოსაზრებები, წინადადებები და რეკომენდაციები საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების აქტუალურ პრობლემებზე.</p>				

ე) სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალი/კრებულის წიგნის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმურდების რაოდენობა
1	რ. აბესაძე	ეკონომიკური განვითარების კანონზომიერებები პოსტკომუნისტურ საქართველოში – კრებულში: “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
2	რ. აბესაძე	სიღარიბის შემცირების მაკროეკონომიკური მექანიზმი საქართველოში. საერთაშორისო კონფერენცია – “გლობალიზაცია და მეცნიერების აქტუალური პრობლემები საქართველოში”. ჟ. “მეცნიერება და ცხოვრება”	№1 (7)	თბილისი	10
3	რ. აბესაძე	მოსახლეობის ცხოვრების დონე, სიღარიბე და უმუშევრობა საქართველოში. – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის შრომები	ტ. 10	თბილისი, “სიახლე”	10

4	რ. აბესაძე	ეკონომიკური რეგრესი. – თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა	10
5	რ. აბესაძე	სოფლის ეკონომიკის სახელმწიფო რე- გულირების პრობლემები საქართველოში - წიგნში: “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”, II საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია		თბილისი	10
6	რ. აბესაძე	ეკონომიკური განვითარება და მოსახლე- ობის ზრდა. -საერთაშორისო კონფერენ- ციის შრომების კრებული	ნაწ. II	ქუთაისი, “აკაკი წერეთლის სა- ხელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა”	10
7	რ. აბესაძე	საქართველოს ეკონომიკური და სოცია- ლური განვითარების ზოგადი ასპექტები. - წიგნში: “საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
8	რ. ასათიანი	საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკა და მისი განვითარების თავისებურებები საქართველოს გარდამავალ ეკონომიკაში – საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკუ- ლი კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომი- კების აქტუალური პრობლემები თანა- მედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
9	რ. ასათიანი	ფულის თეორიის როლი ფულად-საკრედი- ტო პოლიტიკის ფორმირებაში. ჟ. „საქართველოს ეკონომიკა“	№1	თბილისი	
10	რ. ასათიანი	ზოგადი ეკონომიკური თეორიის სწავლე- ბის ადღგენის აუცილებლობა საქარ- თველოს უნივერსიტეტებში. ჟ. „ეკონომისტი“	№1	თბილისი	
11	რ. ასათიანი	ბიუჯეტთაშორისი ურთიერთობების სა- ხელმწიფო რეგულირება და საბიუჯეტო ფედერალიზმის განვითარება. წიგნში: „საქართველოს ეკონომიკური და სოცია- ლური განვითარების ზოგიერთი მიმართუ- ლება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკო- მენდაციები)		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	

12	რ. ასათიანი	მსოფლიო ეკონომიკური განვითარების ეტაპები და საქართველოს ეკონომიკური პოლიტიკა. საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის შრომები	XI ტომი	თბილისი, გამომცემლობა „სიახლე“	
13	ნ. არევაძე	მრეწველობის განვითარების ასპექტები საქართველოში. -საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
14	ნ. არევაძე	მრეწველობა. - წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსახურებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	4
15	ნ. არევაძე	მრეწველობის განვითარების პრობლემები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
16	გ. ბერუღავა	ფირმათა შორის ურთიერთობების რეგულირებაში არაფორმალური და ფორმალური ინსტიტუტების როლის შესახებ. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
17	გ. ბერუღავა	ფირმათა შორის არაფორმალური ურთიერთობები და მათი გავლენა ფირმის საქმიანობის შედეგებზე. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	7
18	ნ. ბიბილაშვილი, ე. კაკულია	პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში დასაქმების რეგულირების ზოგიერთი ასპექტი. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
19	გ. ბრეგვაძე	სამშენებლო სექტორის ფორმირების საკითხები. - საერთაშორისო სამეცნიერო-		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის	10

		პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
20	გ. ბრეგვაძე	სამშენებლო კომპლექსის პროგრესიული დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების საკითხები. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	14
21	გიორგი ბრეგვაძე	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო რეგულირების ეფექტიანობის შეფასება. – ჟ. “ეკონომისტი”	№4		26
22	გ. ბურდული	განვითარების ნეონდუსტრიულ ტიპზე გადასვლა. - წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
23	გ. ბურდული, ლ. დათუნაშვილი	სოფლის მეურნეობისა და მომიჯნავე დარგების განვითარების ზოგიერთი ასპექტი: არსებული პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე. - წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
24	გ. ბურდული, თ. ქავთარაძე	სოფლის მეურნეობისა და მსუბუქი მრეწველობის მომიჯნავე დარგების განვითარება. – წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	5
25	გ. ბურდული	ეკონომიკის საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის შესახებ. – წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	5
26	გ. ბურდული	საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის როლი თანამედროვე ტერიტორიული მოწყობის სისტემის ჩამოყალიბებაში საქართველოში. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული	ნაწ. 2	ქუთაისი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	10
27	გ. ბურდული	საქართველოში აგრარული კრიზისის გენ-		თბილისი,	26

		ეზისი და მისი დაძლევის გზები (რუსულ ენაზე). - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		“თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
28	გ. ბურდული, ლ. დათუნა-შვილი	სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის მომიჯნავე დარგების ურთიერთშეთანხმებული განვითარება – აგრარული კრიზისის დაძლევის მნიშვნელოვანი პირობა (რუსულ ენაზე). – საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”		თბილისი, თსუ	24
29	გ. ბურდული	ტერიტორიული მოწყობისა და საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის თანამედროვე პრობლემები საქართველოში. – ჟ. “ეკონომისტი”	№5	თბილისი	17
30	გ. ბურდული	საქართველოს ეკონომიკის დარგობრივი სტრუქტურის ნაკლოვანებები და მისი გაუმჯობესების გზები. – თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	41
31	ნ. დავლაშვილი	ეკონომიკის დარგში 2012 წლის ნობელის პრემიის ლაურეატები ელვინ როტი და ლოიდ შეპლი ბაზრის პრობლემების შესახებ. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
32	ნ. დავლაშვილი	საბაზრო ეკონომიკის სრულყოფის თეორიული პრობლემები ნობელის პრემიის ლაურეატების შრომებში. – თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	12
33	ლ. დათუნა-შვილი	მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაციის საკითხისათვის. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
34	ლ. დათუნა-	სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვი-		თბილისი,	5

	შვილი	თარების ზოგიერთი ასპექტი. – წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება (მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები)		“თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
35	ლ. დათუნა-შვილი	სასურსათო უზრუნველყოფის ზოგიერთი ასპექტი საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	13
36	ლ. დვალის-შვილი	ბუნებრივი რესურსები ქვეყნის ეროვნული სიმდიდრის საფუძველი. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
37	ც. თეთრა-ული	ინფლაციის მაკროეკონომიკური რეგულირების პრობლემები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
38	ც. თეთრა-ული	კეთილდღეობის ეკონომიკის თეორიის ძირითადი საკითხები. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	9
39	ე. კაკულია, ნ. ბიბილა-შვილი	მცირე ბიზნესის სოციალურ-ეკონომიკური ფუნქცია: დასაქმება, ეკონომიკური სტაბილურობა, კონკურენტუნარიანობა, თანასწორობა. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
40	ე. კაკულია, თ. გოგონია	მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების არსებული მდგომარეობა და პერსპექტივები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	12
41	მ. კვარაცხელია	პოსტსაბჭოური ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის პრობლემები თანამედროვე		თბილისი, “თსუ პაატა	6

		ეტაპზე. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
42	მ. კვარაცხელია	ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. – საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის შრომები.	№11	თბილისი	
43	მ. კვარაცხელია	საქართველოს აგრარული სექტორი – პრიორიტეტების პოლიტიკა. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”		თბილისი, თსუ	8
44	ა. კურატაშვილი	ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის თეორიული პრობლემები ცივილიზებული საბაზრო ურთიერთობების ჩამოყალიბების პირობებში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
45	ა. კურატაშვილი	Преимущество социально нацеленной политической системы перед капитализмом – объективная закономерность и неоспоримый факт человеческого бытия. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
46	ა. კურატაშვილი	Теория политического менеджмента – принципиально новое направление в науке государственного управления. - <i>Актуальные проблемы государственного управления.</i> Материалы международной научной конференции		Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”	26
47	თ. ლაზარაშვილი, მ. მელაშვილი	პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების გადღეგნა ქვეყნის ეკონომიკაზე. – საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	7
48	თ. ლაზარაშვილი, მ. მელაშვილი	უცხოური ინვესტიციები და მისი მოზიდვის გაუმჯობესების ძირითადი მიმართულებები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	11

49	მ. მელა- შვილი	სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადამ- ხდელო ბალანსში. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
50	მ. მელა- შვილი	ინოვაციური პოლიტიკის მნიშვნელობა აგრარული სექტორის განვითარებაში. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”		თბილისი, თსუ	8
51	ი. ნათელა- ური	საქართველოს საგარეო სავაჭრო კავშირე- ბის ოპტიმიზაციის მიმართულებები. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუ- ტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	12
52	ი. ნათელა- ური	ყურძნის ნატურალური ღვინის საექსპორ- ტო წარმოება საქართველოში: რეტროს- პექტივა და პერსპექტივა. ჟ. “ეკონომისტი”	№5		
53	ი. ნათელა- ური, თ. თაფლაძე	საქართველოს საგარეო ვაჭრობის ბალან- სის ანალიზი. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
54	ი. ნათელა- ური, თ. თაფლაძე	ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის ექსპორტი. საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	4
55	ზ. ნოზაძე	სახელმწიფო ბოტანიკური ბაღებისა და დენდროლოგიური პარკების, ბუნების ძეგლების გამოყენებისა და დაცვის საკითხები. საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6
56	ვლ. პაპავა (თანაავტორი) ი. ანანია-	ქართველი ეკონომისტის ლიტვაში გამოქვეყნებული პლაგიატური სტატიის შესახებ. - ჟ. “ეკონომიკა და ბიზნესი”	№ 1		22

	შვილი)				
57	ვლ. პაპავა (თანაავტორი ი. ანანია- შვილი)	ლაფერის ფისკალური წერტილების შეფასების ქცევითი მოდელი (ინგლისურ ენაზე). - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მოამბე	ტ. 7, № 1		9
58	ვლ. პაპავა (თანაავტორი ი. ანანია- შვილი)	წონასწორობა და ოპტიმალური საგადასახადო განაკვეთები აგრეგირებული მოთხოვნისა და აგრეგირებული მიწოდების მოდელებში (ლაფერ-ქეინზიანური სინთეზი) (ინგლისურ ენაზე). - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მოამბე	ტ. 7, № 2		13
59	ვლ. პაპავა	თანამედროვე ქართული ეკონომიკური ტერმინოლოგია: ახალი პრობლემები და ძველი შეცდომები. - კრებულში “ტერმინოლოგია – ქართული ენის ხვალისდელი დღე”		თბილისი, თსუ არ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტი	2
60	ვლ. პაპავა	რუსეთთან ომის შემდგომ საქართველოში გატარებული ეკონომიკური პოლიტიკის ზოგიერთი თავისებურების შესახებ. ჟ. “ქართული პოლიტიკა”	№ 1		8
61	ვლ. პაპავა, თ. თაფლაძე	საქართველოს ეკონომიკური განვითარების ძირითადი ტენდენციებისა და პესპექტივის შესახებ. - ჟ. “ეკონომისტი”	№ 2		11
62	ვლ. პაპავა	“პოსტვარდისფერი” საქართველოს ეკონომიკური პოლიტიკის თავისებურებანი. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
63	ვლ. პაპავა (თანაავტორი ი. ანანია- შვილი)	ლაფერ-ქეინზიანური სინთეზის შესახებ (ინგლისურ ენაზე). - საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდის გამოყენებითი ეკონომიკის კვლევის ცენტრი		ელექტრონული გამცემა	91
64	ვლ. პაპავა	პოსტკრიზისული განვითარების სირთულეები პოსტსაბჭოურ ქვეყნებში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	12

65	ზ. რევი- შიელი	სოფლის-მეურნეობის საწარმოთა მოდუ- ლები. წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება: მოსახრებები, წინადადე- ბები, რეკომენდაციები		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
66	ზ. რევი- შიელი	აგრარული პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების მეთოდოლოგიური ასპექტები. - საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
67	ზ. რევი- შიელი	სასურსათო უსაფრთხოების პრობლემები და პოლიტიკის აქტუალური საკითხები. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”		თბილისი, თსუ	10
68	ზ. რევი- შიელი	საქართველოს სოფლის მეურნეობის ირი- გაციის პოლიტიკის აქტუალური საკითხე- ბი. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	15
69	რ. სარჩიმე- ლია	საგარეო ვაჭრობის ბალანსი და მოსახლე- ობის დასაქმების ზრდის ოპტიმიზაციის პრობლემა. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	7
70	რ. სარჩიმე- ლია	ფიზიკის დარგში ნობელის პრემიის ლაურეატის, აკადემიკოს პეტრე კაპიცას შეხედულება მბრძანებლურიდან საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პრობლემაზე. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკე- ბის აქტუალური პრობლემები თანამედ- როვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	2
71	რ. სარჩიმე- ლია	საქართველოში სამეცნიერო კადრთა რიცხოვნობის ცვლილებებთან დაკავში- რებული საკითხისათვის. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	6

		პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”			
72	რ. სარჩიმელია (თანაავტორი · გ. ლობჯანიძე)	მეცნიერება და რელიგია ეკონომიკური გლობალიზაციის გააქტიურების პირობებში. ჟ. “ეკონომიკა”	N 7-8		10
73	თ. ქავთარაძე	აგრარული რეფორმა და მეცხვარეობის განვითარების პრობლემები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
74	თ. ქავთარაძე	მთისა და ბარის რეგიონების ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული დაყოფის მართვის აუცილებლობის შესახებ. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	5
75	თ. ქავთარაძე	წარმოების ტექნოლოგიის სრულყოფის პრობლემები საქართველოს მეცხვარეობაში. - წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება: მოსახრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	3
76	ნ. ქისტაური	საქართველოს საგარეო ვაჭრობის ბალანსის ადგილი და როლი საგადაამხდლო ბალანსის ანგარიშთა სისტემაში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
77	ნ. ქისტაური	ინოვაციური პოლიტიკის მნიშვნელობა აგრარული სექტორის განვითარებაში. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”		თბილისი, თსუ	8
78	ნ. ქისტაური	სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადაამხდლო ბალანსში. -საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის	8

		პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		გამომცემლობა”	
79	ქ. ქველაძე, მ. ხუსკივაძე	აგროტურიზმის გავლენა რეგიონების აგროეკონომიკურ პოლიტიკაზე. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომების კრებული “ბიოეკონომიკა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარება”		თბილისი, თსუ	14
80	ქ. ქველაძე	ინოვაციების პოლიტიკა ტურიზმის განვითარებაში. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	17
81	ქ. ქველაძე	ტურიზმის განვითარება. - წიგნში: საქარ- თველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება: მოსაზრებები, წინადადებები, რეკომენ- დაციები		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	5
82	ქ. ქველაძე	ტურიზმის მულტიპლიკატორული როლი ქვეყნის პროგრესული დარგობრივი სტრუქტურის განვითარებაში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	22
83	თ. ქურდაძე	შიდა ინვესტიციების მოზიდვის ეკონომიკური ეფექტიანობის საკითხისათვის. - ჟ. “ეკონომისტი”	№ 6		8
84	თ. ქურდაძე	შიდა ინვესტიციები და მისი მოზიდვის გაუმჯობესების ძირითადი მიმართულებები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
85	თ. ჩხეიძე, ქ. ქველაძე	იქთიოცენოზის დაცვის აუცილებლობის საკითხისათვის. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	14
86	თ. ჩხეიძე, ლ. დვალი- შვილი	წყლის რესურსების დაცვის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრე- ბული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვი- ლის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	15

87	თ. ჩხეიძე	მიწის რესურსების გამოყენების საკითხები. - წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება: მოსახრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	2
88	მ. ცუცქერიძე	ბიზნესი და მმართველობითი კაპიტალი. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	9
89	მ. ცუცქერიძე	პროგნოზირების ძირითადი ასპექტები და მისი მახასიათებლების ანალიზის საკითხები. ჟ. “ეკონომისტი”	№3		15
90	მ. ცუცქერიძე	მმართველობითი კაპიტალის გავლენა ბიზნესის ტრანსფორმაციაზე საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	15
91	მ. ხუსკივაძე (თანაავტორი) ლ. თოთლაძე	გარემოს გაჭუჭყიანების შედეგად მოსახლეობის დაავადების ზრდით მიღებული ეკონომიკური ზარალის შეფასება ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელირების საფუძველზე. - საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე”		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	8
92	მ. ხუსკივაძე, ზ. ნოზაძე	წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენების ეკონომიკური პრობლემები საქართველოში. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10
93	მ. ხუსკივაძე	ეკოლოგიური პოლიტიკა. - წიგნში: საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება: მოსახრებები, წინადადებები, რეკომენდაციები		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	2
94	რ. ჯავახიშვილი	საქართველოს საგარეო ვაჭრობის დივერსიფიკაცია გლობალიზაციის პირობებში. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული		თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის	6

95	რ. ჯავახიშვილი	კონფერენციის მასალების კრებული “პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე” საქართველოს საგარეო ვაჭრობის განვითარების ძირითადი ტენდენციები გლობალიზაციის ეპოქაში. - საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები: “გლობალიზაციისა და მეცნიერების აქტუალური პრობლემები XXI საუკუნეში”. უურნალი „მეცნიერება და ცხოვრება“	№7	ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	
96	რ. ჯავახიშვილი	საექსპორტო პოტენციალის ზრდა როგორც პოსტსაბჭოური ეკონომიკის განვითარების მნიშვნელოვანი მიმართულება. - თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული	ტ. 6	თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”	10

ანოტაციები

1. ნაშრომში გაანალიზებულია საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ეკონომიკური განვითარების ტენდენციები და კანონზომიერებები. ყურადღება გამახვილებულია შეცდომებზე, რომელიც დაშვებული იქნა პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის დროს როგორც სუბიექტური, ისე ობიექტური მიზეზებით. კერძოდ: საწყის ეტაპზე სახელმწიფოს მიერ გატარებული არასწორი საშინაო და საგარეო პოლიტიკა; დიდი ხნის განმავლობაში დამნაშავე ელემენტებთან ბრძოლის არაეფექტიანი ზომების გატარება; ეკონომიკური რეფორმების არაკომპლექსურობა და არასისტემურობა; ლიბერალური პოლიტიკის არასწორი აღქმა და განხორციელება; რეფორმების განხორციელების არასწორი გზის არჩევა; გარდამავალი ვალუტის – კუპონის შემოღების შემდეგ არასწორი ფულად-საკრედიტო (ხორციელდებოდა სრულიად გაუმართლებელი ფულა ბოდა სრულიად გაუმართლებელი ფულაადი საბიუჯეტო ემისია, საზღვარგარეთის კრედიტების არადანიშნულებისამებრ გამოყენება) პოლიტიკის გატარება; საქართველოს ეკონომიკაში 1995-1997 წლებში ეკონომიკური რეფორმების წარმატებით განხორციელების შემდეგ რეფორმების კვლავ არასწორად წარმართვა, სახელმწიფოს მარეგულირებელი მარეგულირებელი ფუნქციების არაეფექტიანობა; მნიშვნელოვანი საერთაშორისო დახმარებების არაეფექტიანად გამოყენება; ეკონომიკის რეგულირების ფორმებისა და მეთოდების არასრულყოფილი შესაბამისობა საბაზრო მოთხოვნებისადმი; მცირე ბიზნესის განვითარებისადმი უყურადღებობა; წლების განმავლობაში სოფლის სოფლის პრობლემების უგულვებლყოფა; პრივატიზაციის დროს დაშვებული შეცდომები; საჯარო სამსახურებში მომუშავეთათვის არაოფიციალურად ასაკობრივი შეზღუდვის დაწესება; კერძო საკუთრების (რომელიც საბაზრო ეკონომიკის ქვაკუთხედს წარმოადგენს) ხელშეუხებლობის პრინციპის ხელყოფა; ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის ფაქტობრივად გაუქმება; შემოსავლების უთანაბრობის ზრდა და სხვ. ნაშრომში ასევე უარყოფით მომენტებთან ერთად გამოვლენილია პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის დადებითი მხარეები. შემოთავაზებულია კონსოლიდირებული ეკონომიკის ცნება, რომელიც გულისხმობს ისეთ ეკონომიკას, რომელზე მოქმედი

ფაქტორების ჯამური გავლენა ეკონომიკურ განვითარებას უწყობს ხელს. ნაშრომში შემოთავაზებულია წინადადებები და რეკომენდაციები, რომლების ხელს შეუწყობენ საქართველოში კონსოლიდირებული ეკონომიკის ჩამოყალიბებას.

2. სიღარიბის პრობლემის გადაჭრა სახელმწიფოს მიერ შესაბამისი აქტიური პოლიტიკის გატარების გარეშე შეუძლებელია. ამისათვის კი აუცილებელია ქვეყანაში არსებობდეს **სიღარიბის შემცირების მაკროეკონომიკური მექანიზმი**. იგი უნდა მოიცავდეს: **რეგულირების სამართლებრივ ბაზას, რეგულირების ინსტრუმენტებს, ინდიკატორთა სისტემას, რეგულირების ღონისძიებათა სისტემას, შესაბამის მარეგულირებელ ორგანოებს**.

ნაშრომში განსაზღვრულია სიღარიბის შემცირების მაკროეკონომიკური მექანიზმის შემადგენელი ყველა ამ ელემენტის დანიშნულება და შემოთავაზებულია სიღარიბის დაძლევის მიმართულებები და გზები საქართველოში.

3. სტატიში გამოთქმულია მოსაზრება ცხოვრების დონესთან დაკავშირებულ ტერმინებზე. მაგალითად, ეკონომიკურ ლიტერატურაში ერთმანეთისაგან განასხვავებენ ცნებებს – „ცხოვრების დონე“ და „ცხოვრების ხარისხი“. ჩვენი აზრით, მათ შორის მნიშვნელოვანი განსხვავება არ არის. ჩხოვრების დონეც და ცხოვრების ხარისხიც მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე თვისებრივ მხარეებს. ასევე, მიგვაჩნია, რომ მიგვაჩნია, რომ **საშუალო ფენას** არ შეიძლება ეწოდოს კლასი, ვინაიდან კლასის ცნება დაკავშირებულია მასში შემავალ წევრთა გარკვეულ სოციალურ სტატუსთან (რომელსაც ძირითადად სოციალურ-პოლიტიკური დატვირთვა აქვს. მაგალითად: მონა, მონათმფლობელი, ყმაგლეხი, თავადი, მუშა, კაპიტალისტი და მათ შორის არსებობს დაპირისპირებულობა, რომელიც ხშირად გადაიზრდება კლასობრივ ბრძოლაში). საშუალო ფენა კი უმეტესწილად დაკავშირებულია მის ეკონომიკურ მდგომარეობასთან (იგულისხმება არა მხოლოდ შემოსავლის დონე, არამედ განათლება, ინტელექტუალური საკუთრება, კვალიფიციური შრომის უნარი და სხვ.) და საზოგადოების ის მრავალფეროვანი ნაწილია, რომლის წევრების შემოსავალი მერყეობს საზოგადოების (ქვეყნის) წევრთა შემოსავლების საშუალო დონის მახლობლად, ე.ი. ამ ფენის წარმომადგენლები არც ღარიბები არიან და არც მდიდრები. მისი შემადგენლობა მრავალფეროვანია და ასევე მობილური. მის რიგებში შეიძლება იყოს თანამედროვე საზოგადოების სრულიად სხვადასხვა წრის წარმომადგენელი (მუშა, გლეხი, მეწარმე, სახელმწიფო მოღვაწე, მეცნიერი, მწერალი, სპორტსმენი და ა.შ.). საშუალო ფენის არსებობას დიდი მნიშვნელობა აქვს ეკონომიკური განვითარებისათვის. იგი მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს მაკროეკონომიკურ და, საერთოდ, ქვეყნის სოციალურ და პოლიტიკურ სტაბილურობას.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ მიუხედავად გლობალიზაციის მაღალი ტემპებისა, ცხოვრების დონის მიხედვით მსოფლიოს რეგიონები ერთმანეთისაგან მნიშვნელოვნად განსხვავდება. არადა, სამართლიანობის პირობებში, გლობალიზაციამ უნდა შეძლოს ცხოვრების დონის გამოთანაბრება მსოფლიოს რეგიონებს შორის. შეიძლება ითქვას, რომ ამ მიმართებით მსოფლიო ეკონომიკა არასაკმარის გლობალიზებულია. შემოსავლების არასამართლიანი განაწილება ყოველთვის აუცილებლად ეკონომიკური განვითარების დონესთან დაკავშირებული არ არის. იგი უფრო ჩამოყალიბებული ტრადიციებითა და ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირების სრულყოფილებით განისაზღვრება.

წარმოდგენს რა ეკონომიკური სისტემის შემადგენელ ნაწილს, განაწილებითი ურთიერთობები, მათი გაუმჯობესება იწვევს ეკონომიკური სისტემის თითქმის ყველა ელემენტის გარკვეულ სრულყოფას შემოთავაზებულ მრუდზე განაწილების გაუმჯობესებას მოსდევს ეკონომიკური ზრდის დაჩქარება, სანამ განაწილების სრულყოფა

ოპტიმალურ ზღვარს არ მიაღწევს.

პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაცია უმეტეს ქვეყნებში ეკონომიკური დაქვეითებით დაიწყო. იგი საქართველოში ყველაზე აშკარად და მძაფრად გამოიხატა. ბუნებრივია, ამ პროცესებს თან სდევდა უმუშევრობის მაღალი დონე. ბევრმა პოსტკომუნისტურმა ქვეყანამ შეძლო გადაეღახა სიღნეღები. ზოგმა კი, რომელთა შორისაცაა საქართველო, რეფორმების განხორციელების დროს დაშვებული შეცდომებისა და სხვა ობიექტური თუ სუბიექტური მიზეზების გამო, ამ ამოცანის შესრულება ვერ შეძლო, ამიტომ დღესაც უმუშევრობის მაღალი დონე გვაქვს. სტატიაში გაანალიზებულია სიღარიბისა და უმუშევრობის მიზეზები საქართველოში და დასახულია სიღარიბისა და უმუშევრობის დონის შემცირების მიმართულეები და გზები.

4. ეკონომიკურ ლიტერატურაში პირველადაა შემოტანილი “ეკონომიკური რეგრესის ცნება”. განსაზღვრულია ეკონომიკური რეგრესის წყაროები და შემოთავაზებულია წინადადებები ეკონომიკური რეგრესის თავიდან აშორების სახელმწიფო რეგულირების ღონისძიებათა შესახებ.
5. ეკონომიკური განვითარება, ანუ ეკონომიკის გადასვლა თვისებრივად ახალ მდგომარეობაში, მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული სოფლის განვითარებაზე. ჩამორჩენილი სოფლის არსებობა ნიშნავს, რომ მთელი ეკონომიკა არ არის სათანადოდ განვითარებული. რომ დაბალია კაპიტალის ხარისხი (როგორც ფიზიკური, ისე ადამიანისეული), ტექნოლოგიებისა და ტექნოლოგიური ცოდნის დონე, არა სრულყოფილია საკურების ფორმები და ინსტიტუციები, არარაციონალურად გამოიყენება რესურსები (ბუნებრივი, შრომითი, ინტელექტუალური და სხვ.), არაპროგრესულია ეკონომიკის სტრუქტურა, არაეფექტიანია ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირება და ა. შ., მაშასადამე, დაბალია ეკონომიკური განვითარების დონე. ნაშრომში დასაბუთებულია აგრარული წარმოების სპეციფიკური ხასიათი და სოფლისადმი სახელმწიფო დახმარების აუცილებლობა. შემოთავაზებულია აგრარული ეკონომიკის დაბალი განვითარების მქონე ქვეყნის სოფლისადმი სახელმწიფო მხარდაჭერის ღონისძიებები.
6. ნაშრომში გაანალიზებულია ეკონომიკურ განვითარებაზე მოსახლეობის ზრდის ასპექტები, მოსახლეობის რიცხოვნობის რეგიონული თავისებურებები და გაკეთებულია დასკვნა, რომ მოსახლეობის ზრდის პრობლემა თითოეულმა ქვეყანამ დამოუკიდებლად უნდა მოაგვაროს.
7. ნაშრომში შემოთავაზებულია მოსაზრებები, წინადადებები და რეკომენდაციები საქართველოს ეკონომიკაში არსებული ნაკლოვანებების აღმოსაფხვრელად და ეკონომიკური განვითარების დასაჩქარებლად.
8. ნაშრომში განხილულია საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკის, როგორც მაკროეკონომიკური თეორიის საფუძველზე წარმოშობილი ეკონომიკური მეცნიერების შედარებით ახალი დარგის წარმოშობის ობიექტური წინამძღვრები, გაანალიზებულია საზოგადოებრივი სექტორის უდიდესი როლი დემოკრატიის განვითარებასა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებაში, ყურადღებაა გამახვილებული საქართველოს გარდამავალ ეკონომიკაში საზოგადოებრივი სექტორის განვითარების ხელშემშლელ ფაქტორებზე, დასახულია მათი ნიველირების გზები; პუნქტობრივად არის გაშუქებული საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკის, როგორც მეცნიერების, კვლევის სფერო და წამოყენებულია წინადადება საქართველოს უნივერსიტეტებში

საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკის სწავლების აუცილებლობის შესახებ.

9. სტატიაში განხილულია ფულის მეტალისტური (ნომეტალისტური), ნომინალისტური, რაოდენობრივი, კეინზიანური და მონეტარული თეორიები, მათი ადგილი და განსაკუთრებული როლი განვითარებული ქვეყნების ფულად-საკრედიტო სისტემაში და, აქედან გამომდინარე, ეკონომიკურ პოლიტიკაში.
10. სტატიაში, შესაბამისი არგუმენტაციით, დასაბუთებულია საქართველოს საგანმანათლებლო სისტემაში, კერძოდ, საუნივერსიტეტო პრაქტიკაში ზოგადი ეკონომიკური თეორიის სწავლების აუცილებლობა.
11. ნაშრომში ყურადღებაა გამახვილებული საქართველოში ბიუჯეტთაშორისი ურთიერთობების დარეგულირების, ცენტრსა და რეგიონებს შორის საგადასახადო უფლებამოსილებისა და საბიუჯეტო პოლიტიკისადმი პასუხისმგებლობის განაწილების საკითხებზე; პუნქტობრივად არის ჩამოყალიბებული ქვეყნის ტერიტორიული მოწყობის ადეკვატური საბიუჯეტო ფედერალიზმის შექმნის ძირითადი მიმართულებები.
12. სტატიაში, ეკონომიკურ პოლიტიკასთან მიმართებაში, მსოფლიო ეკონომიკური განვითარება დაყოფილია 4 ეტაპად (XVIII საუკუნის უკანასკნელი მესამედიდან 2008 წლის მსოფლიო ეკონომიკურ კრიზისამდე), გაანალიზებულია თითოეული ეტაპი და გაკეთებულია სათანადო დასკვნები. აღნიშნულია, რომ საქართველოში ეკონომიკის არასწორმა მართვამ, გარედან თავსმოსხვეულმა და ხელისუფლების მიერ გაუაზრებელმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ გამოიწვია ეკონომიკის მოშლა და ქვეყანა ჩიხში მოაქცია. ამ მდგომარეობიდან თავის დაღწევისათვის ყურადღებაა გამახვილებული მიკროეკონომიკური რეგულირების კეინზიანურ თეორიასა და „ნეოკლასიკურ სინთეზზე“ როგორც აპრობირებულ თეორიებზე ეკონომიკურ პოლიტიკაში.
13. სტატიაში განხილულია საქართველოს მრეწველობის განვითარების კანონზომიერებები, გამოვლენილია ნაკლოვანებები და განსაზღვრულია მისი განვითარების პერსპექტივები გრძელვადიან პერიოდში.
14. ქვეყანაში არსებული ვითარებიდან გამომდინარე, სტატიაში დასაბუთებულია მრეწველობის იმ დარგების განვითარების აუცილებლობა, რომლის ნედლეული, სიმძლავრეები და კადრები ქვეყანას ჯერ კიდევ გააჩნია.
15. ნაშრომში გამოვლენილია საქართველოს მრეწველობის განვითარების პრობლემები და მოცემულია მისი ანალიზი განვითარების სხვადასხვა პერიოდში, განსაკუთრებით კრიზისამდელ (XX ს-ის 90-იან წლებამდე) და თანამედროვე პერიოდებში. გაკეთებულია დასკვნა მისი სტრუქტურის არაოპტიმალურობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის ჩამორჩენილობის, წარმოების ეფექტიანობის დაქვეითების, პრივატიზაციაში დაშვებული შეცდომების თაობაზე კრიზისამდელ პერიოდში, რომელიც მიმდინარე პერიოდში კიდევ უფრო გაუარესდა, ბევრ დარგსა და ქვედარგში მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის სრული განადგურების, სამრეწველო განვითარების სტრატეგიის უქონლობის, ფინანსური რესურსებისა და შიდა ბაზრის სიმცირის, ინვესტიციების მოზიდვის სიძნელეების და სხვათა გამო. დასაბუთებულია მრეწველობის განვითარება მნიშვნელობა ქვეყნის ეკონომიკურ უსაფრთხოების საქმეში და დასახულია მისი გადაწყვეტის ზოგიერთი მიმართულება.

16. ნაშრომში შეფასებულია ფირმათა შორის ურთიერთობების რეგულირებაში არაფორმალური და ფორმალური ინსტიტუტების როლი, მისი საქართველოს სამრეწველო ფირმების შერჩევის საფუძველზე. ამ კვლევის ძირითადი შედეგია, მდგომარეობს იმაში, რომ, ნდობა სხვა ტრანსაქციული დანახარჯების ფაქტორებთან ერთად, მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ფირმათა შორის ურთიერთობებზე.
17. ამ ნაშრომის მიზანია გარდამავალ ეკონომიკებში ფირმის საქმიანობაზე ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების გავლენის ანალიზი. ამ კვლევაში სავაჭრო კრედიტის ცვლადი გამოიყენება ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების აღწერისათვის. ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების და ბიზნეს საქმიანობის შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირის დადგენისათვის ჩვენ გამოვიყენეთ მიდრეკილების ქულების შესაბამისობის მეთოდი (Propensity Score Matching method). კვლევა ჩატარდა 28 გარდამავალი ეკონომიკებში მყოფი ფირმების მსხვილი მონაცემთა ბაზის საფუძველზე. ამ ნაშრომის მთავარი წვლილი მდგომარეობს იმაში, რომ ის უზრუნველყოფს ახალ ემპირიულ შეხედულებას გარდამავალ ეკონომიკებში ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების და ბიზნეს საქმიანობის შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირზე. კვლევის შედეგები ცხადყოფს, რომ კონტრაქტული ურთიერთობების არაფორმალური ნდობაზე დაფუძნებული ინსტიტუტები წარმოადგენენ ბიზნესის საქმიანობის გაუმჯობესების მნიშვნელოვან მიმართულებას გარდამავალ ეკონომიკებში. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ ჩვენი კვლევის შედეგები მიუთითებს იმაზე, რომ სავაჭრო კრედიტი დადებითად აისახება ფირმების საქმიანობაზე გარდამავალ ეკონომიკებში. კერძოდ, ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობები უკავშირდება გაზრდილ გაყიდვების მოცულობასთან. იგი სტიმულს აძლევს უფრო ინტენსიური საინოვაციო საქმიანობის ჩატარებისათვის და უზრუნველყოფს უფრო მაღალ შრომის მწარმოებლურობის დონეს. ფირმები რომლებიც ენდობა თავის პარტნიორებს ხასიათდება მოგებიდან რეინვესტირების უფრო დიდი დონით.
18. მსოფლიო გამოცდილების გათვალისწინებით გაანალიზებულია დასაქმების ის ძირითადი პრინციპები, რომელიც აისახულია საქართველოს კანონმდებლობაში დასაქმების შესახებ; ჩამოყალიბებულია დასაქმებისა და შრომის ბაზრის სახელმწიფო რეგულირების სპეციფიკური ნიშნები პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში.
19. ნაშრომში განხილულია სამშენებლო სექტორის დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების საკითხები. შესწავლილია მიდგომები მისი სრულყოფის მიმართულებით და დასახულია სამშენებლო კომპლექსში პროგრესული სტრუქტურის ფორმირების გზები.
20. ნაშრომში გამოვლენილია სამშენებლო კომპლექსის დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირებაში არსებული პრობლემები და დასახულია მათი გადაჭრის გზები.
21. ნაშრომში განხილულია საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო სექტორში არსებული მდგომარეობა. განზოგადებული სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე გაანალიზებულია მისი განვითარების ეტაპები. ავტორთა მიერ შემოთავაზებულია სახელმწიფოებრივი რეგულირების ერთიანი მექანიზმი, რომლის პრაქტიკული გამოყენებაც მნიშვნელოვანწილად აამაღლებს მისი შემადგენელი დარგების ეკონომიკური ეფექტიანობის საერთო მაჩვენებლებს.

22. სტატიაში ფორმულირებული და დასაბუთებულია ნეონდუსტრიული განვითარებისათვის დამახასიათებელი დარგობრივი და ტექნოლოგიური სტრუქტურის ტიპი და მოცემულია რეკომენდაციები სახელმწიფო რეგულირებისა და ბიზნეს-კოორდინაციის სრულყოფის შესახებ, საქართველოში ასეთი ტიპის დარგობრივი და ტექნოლოგიური სტრუქტურის ჩამოყალიბების მიზნით.
23. სტატიაში სისტემატიზებულია საქართველოში აგრარული კრიზისის გამომწვევი სახელმწიფო და ბიზნეს-კოორდინაციის ნაკლოვანებები და ამ კრიზისის დაძლევის მიზნით მოცემულია რეკომენდაციები სახელმწიფო კოორდინაციის სრულყოფის შესახებ.
24. სტატიაში მოცემულია რეკომენდაციები სახელმწიფო და ბიზნეს-კოორდინაციის სრულყოფის შესახებ, რაც მიმართულია სოფლის მეურნეობისა და მსუბუქი მრეწველობის დარგების გამოცოცხლებისაკენ.
25. განვითარებული ქვეყნების გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სტატიაში შემოთავაზებულია მართვის დეცენტრალიზაციის ბაზაზე, საჯარო ტერიტორიული მართვის სრულყოფის გზები და მიმართულებები.
26. სტატიაში დახასიათებულია ტერიტორიულ დონეებს შორის (რეგიონი; მუნიციპალური წარმონაქმნი-რაიონი; საშუალო და მცირე ქალაქები, სოფელი) საჯარო მართვის ფუნქციების განაწილების თანამედროვე მდგომარეობა. დასაბუთებულია ღონისძიებების განხორციელების აუცილებლობა საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის მიზნით და შემოთავაზებულია აღნიშნულ დონეებზე ტერიტორიული მართვის მოდერნიზაციის გზები. ასევე სტატიაში დასაბუთებულია საქართველოში ზოგიერთი ქალაქის – "მიზიდულობის ცენტრის" დაჩქარებული განვითარებისა და ამ ცენტრებისათვის საჭირო (მათ შორის ფისკალური) უფლებამოსილებების მინიჭების აუცილებლობა.
27. სტატიაში ნაჩვენებია აგრარული კრიზისის გამომწვევი მიზეზები (ფაქტორები, გარემოებები), ჩამოყალიბებული და დასაბუთებულია ამ კრიზისის დაძლევის გზები იმ დარგების კომპლექსის ჭრილში, რომლებიც უზრუნველყოფენ ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოებას (მსუბუქი მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის მომიჯნავე დარგებში).
28. სტატიაში განხილულია აგრარული კრიზისის რიგი მიზეზი, კერძოდ, რომელიც გამოწვეულია სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის მომიჯნავე დარგების განვითარების მაკროეკონომიკური რეგულირებისა და ბიზნეს-კოორდინაციის ნაკლოვანებებით. აგრარული კრიზისის დაძლევის გზები განხილულია სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის იმ მომიჯნავე დარგების ჭრილში, რომლებიც უზრუნველყოფენ ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოების საკითხების გადაწყვეტას.
29. სტატიაში განხილულია ტერიტორიული მოწყობისა და საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის პრობლემები საქართველოში საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის ამოცანების გადაწყვეტასთან კონტექსტში. განსაკუთრებული ყურადღებით განიხილება რეგიონულ და ლოკალურ (კერძოდ, სასოფლო) დონეებზე ტერიტორიული მართვის მექანიზმის სრულყოფის საკითხები. ასევე შემოთავაზებულია რამდენიმე რეგიონული ქალაქის-“მიზიდულობის ცენტრისათვის” განსაკუთრებული სტატუსის მინიჭება, მათი საჯარო მართვის ორგანოებისათვის გაფართოებული

უფლებამოსილებების მინიჭებით, ამ ქალაქების დაჩქარებული სოციალური და ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობის მიზნით. განხილულია კანონპროექტის “სოფლის საზოგადოებრივი თვითმმართველობის შესახებ” ზოგიერთი დებულება.

30. შრომაში ჩამოყალიბებულია საქართველოს ეკონომიკის დარგობრივი სტრუქტურის ანალიზი. დასაბუთებულია საქართველოს ეკონომიკის თანამედროვე დარგობრივი სტრუქტურის უკიდურესად არაეფექტურობა, კერძოდ, დარგების ყველა ძირითადი ჯგუფის ჭრილში უარყოფითია ექსპორტ-იმპორტის საღდო, დაბალია ეკონომიკის თვითსაკმარისობის დონე. ნაშრომში დასაბუთებული და შემოთავაზებულია დარგობრივი სტრუქტურის გაუმჯობესების გზები იმ მიზნით, რომ შედარებით ახლო მომავალში მიღწეულ იქნეს დადებითი სტრუქტურული ეფექტი. ნახვენებია, რომ ამ მიზნის მისაღწევად ქვეყანაში უნდა არსებობდეს რაციონალური სტრუქტურულ-დარგობრივი პოლიტიკა და მისი რეალიზაციის ინსტრუმენტები.
31. სტატიაში განხილულია ეკონომიკის დარგში 2012 წლის ნობელის პრემიის ლაურეატების ელვინ როტისა და ლოიდ შეკლის ძირითადი თეორიული კვლევები, რომლებიც ეხება ბაზრის და საბაზრო ურთიერთობების პრობლემებს; მითითებულია მათი ფუნდამენტური წვლილი ეკონომიკური მეცნიერების განვითარებაში, ასევე ამ გამოკვლევათა პრაქტიკული გამოყენების შესახებ სხვადასხვა დარგებში, როგორცაა: ადამიანთა მიღება სამსახურში, ბავშვებისა – სკოლებში, სტუდენტების – უმაღლეს სასწავლებლებში, სკოლადამთავრებულთა განაწილება – უმაღლეს სასწავლებლებში, მომხმარებელთა მიერ საქონლის მოძებნა და ა.შ.
32. ნაშრომში განხილულია საბაზრო ურთიერთობათა სრულყოფის პრობლემები ეკონომიკის დარგში ნობელის პრემიის ლაურეატების: პოლ სამუელსონის, ფრიდრიხ აგუსტ ფონ ჰაიეკის, მილტონ ფრიდმანის, ჰარი მარკ მარკოვიცის, უილიამ ფორსაიტ შარპის, მერტონ ჰოვარდ მილერის და სხვათა ნაშრომებში. ნაშრომში ხაზგასმულია ის, რომ თვით საბაზრო მექანიზმის განვითარებასთან ერთად მიმდინარეობს მისი ბუნების და ფუნქციონირების კანონების უფრო ღრმად გააზრების პროცესი და ნობელის პრემიის ლაურეატებმა შეიტანეს შეუფასებლად დიდი წვლილი ამ პროცესების შესწავლაში, XX-XXI საუკუნეებში საბაზრო ეკონომიკის სრულყოფაში, რამაც შესაძლებელი გახდა გადრეწულიყო ცოდნა მოცემულ დარგში მისი პრაქტიკაში გამოყენების მიზნით.
33. სტატიაში შესწავლილია მეაბრუშუმეობის – საქართველოს სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთი უძველესი, ტრადიციული და უმნიშვნელოვანესი დარგის ჩამოყალიბებისა და განვითარების კანონზომიერებები. შემოთავაზებულია ახალ ტექნოლოგიურ ბაზაზე აღნიშნული დაეგის რეაბილიტაციის შესაძლებლობები. შემუშავებულია შესაბამისი წინადადებები, რეკომენდაციები და გასატარებელ ღონისძიებათა კომპლექსი.
34. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების ზოგიერთი ასპექტი. კერძოდ, ისეთი უმნიშვნელოვანესი პრობლემები, როგორცაა: ინვესტიციების მოზიდვა და მათი მიზნობრივი გამოყენება; დარგისადმი სახელმწიფო მხარდაჭერის ღონისძიებები (დარგის რეანიმაცია, ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა, ფერმერებისათვის იაფი კრედიტის გამოყოფა, სანერგე და საჯიშე მეურნეობების აღდგენა და განვითარება, სერვის-ცენტრების შექმნა-ჩამოყალიბება; წისქვილკომბინატებისა და სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შესანახი სამაცივრე ნაგებობის მშენებლობა და სხვა); სოფლად საკრედიტო კავშირების შექმნა და ა.შ. სტატიაში შემოთავაზებულია შესაბამისი რეკომენდაციები.

35. სტატიაში გამოკვლეულია სასურსათო უსაფრთხოება, როგორც თანამედროვე მსოფლიოს ერთ-ერთი გლობალური პრობლემა და გაანალიზებულია ამ პრობლემისადმი საერთაშორისო ორგანიზაციების დამოკიდებულების ზოგიერთი ასპექტი. რამდენადაც ეროვნულ დონეზე სასურსათო უსაფრთხოების უმნიშვნელოვანეს ინდიკატორს სურსათით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი წარმოადგენს, ნაშრომში გაანალიზებული და ნაჩვენებია საქართველოს აგრარულ სექტორში არსებული რეალური მეტად არასხარბიელო მდგომარეობა და შემოთავაზებულია შესაბამის ღონისძიებათა სისტემა.
36. სტატიაში გადმოცემულია ბუნებრივი რესურსების, როგორც ეროვნული სიმდიდრის საფუძვლის მნიშვნელობა. დახასიათებულია საქართველოს ბუნებრივი რესურსების თავისებურებები.
37. ნაშრომში განხილულია ინფლაციის წარმოშობის კანონზომიერებები, მისი ბუნება და თავისებურებები. გამოკვლეულია მაკროეკონომიკურ მაჩვენებელთა ფონზე ინფლაციის დარეგულირების გზები და საშუალებები. გაანალიზებულია ბოლო პერიოდში საქართველოში გატარებული ეკონომიკური პოლიტიკა და ეკონომიკურ ზრდაზე მოქმედი ფაქტორები.
38. სტატიაში შესწავლილია შემოსახდერული და იშვიათი რესურსების პირობებში ადამიანთა უსახდერო მოთხოვნილებების მაქსიმალურად შესაძლო დაკმაყოფილების გზები და საშუალებები ჯ. კეინზის, ა. სმიტის, ვ. პარეტის და სხვათა შეხედულებების საფუძველზე. სტატიაში ყურადღება გამახვილებულია მსოფლიოში ეკონომიკურად არათანაბრად განვითარებულ ქვეყნებში კეთილდღეობის ეკონომიკის რიგი ასპექტები (ბრაზილია, შვედეთი); განხილულია კეთილდღეობის ეკონომიკის თეორიის ნორმატიული საკითხები, რესურსების განაწილების ეფექტიანობა და მათზე მოქმედი ფაქტორები.
39. ნაშრომში გადმოცემულია მცირე ბიზნესის სოციალურ - ეკონომიკური ბუნება. მისი როლი დასაქმების ზრდის, ეკონომიკური სტაბილურობის, მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების, კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისა და თანასწორობის მიღწევის თვალსაზრისით.
40. ნაშრომში გაანალიზებულია საქართველოს მცირე და საშუალო ბიზნესში არსებული მდგომარეობა და განვითარებული ქვეყნების გამოცდილების გათვალისწინებით შემოთავაზებულია მისი სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები და განვითარების პერსპექტივები.
41. In the article the analysis of the collapse of a soviet economic system is given. The causes of this collapse and its significance for the countries of the former USSR are formulated. The theoretical foundations of the destruction of an old soviet system and the forming of new market relations are analyzed. The author considers the role and significance of the integration in the forming of a new economic system and the place of Russia in these global processes.
42. სტატიაში შემოთავაზებულია საქართველოში ეკონომიკური სისტემის ეროვნული მოდელი, რომელიც მოცემულია ილია ჭავჭავაძის “საერთო ნიადაგის” თეორიაში. დასაბუთებულია, რომ ქვეყნის განვითარების ბუნებრივ-ისტორიულ პროცესს ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში ალტერნატივა არა აქვს და ეს ეხება, უპირველეს

ყოველისა, საბაზრო ეკონომიკას, რომელიც სწორედ ამ გზით უნდა განვითარდეს.

43. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოს აგრარულ სექტორში არსებული მდგომარეობა. დასაბუთებულია აგრარული სექტორის პრიორიტეტული განვითარების აუცილებლობა. ყურადღება გამახვილებულია ისეთ პრობლემებზე როგორცაა: სოფლად საწარმოო და მომსახურების კორპორაციული ფორმების განვითარება, დაზღვევის სრულყოფილი სისტემის ჩამოყალიბება, სოფლის სახელმწიფოებრივი სტატუსის განსაზღვრა და სხვ.
44. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის თეორიული პრობლემები ცივილიზებული საბაზრო ურთიერთობების ჩამოყალიბების პირობებში. ამასთანავე, ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის ძირითადი მიმართულებების შემუშავება განხილულია როგორც პოლიტიკური სისტემის განვითარების სტრატეგიული მიმართულების შემადგენელი ნაწილი. ნაშრომში განხილულია ჭეშნარიტად ადამიანური საზოგადოების მშენებლობის ავტორის მიერ შემუშავებული გზები, რომლებიც ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის პრობლემების გადაჭრის გზებს წარმოადგენს.
45. In the scientific work the advantage of socially aimed political system over capitalism is based – as objective regularity and as an indisputable fact of human life!!! Hence the author considers that Capitalism can't have "advantage" over Socially Aimed political system as well as a dark night can't be lighter than a sunny day!!!
46. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია სახელმწიფო მართვის პრობლემა, რომელიც განსაკუთრებით მწვავე და აქტუალური გახდა XXI საუკუნის დასაწყისის გლობალური კრიზისის პირობებში, რამეთუ სწორედ მსოფლიო საფინანსო-ეკონომიკურმა კრიზისმა აჩვენა სახელმწიფო მართვის აშკარა არაადეკვატურობა თანამედროვე მოთხოვნებისადმი.
47. სტატიაში გამოკვლეულია საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მნიშვნელობა ეკონომიკური განვითარებისათვის და ქვეყანაში მისი მოზიდვის პოზიტიური და ნეგატიური მხარეები. შემოთავაზებულია შესაბამისი წინადადებები.
48. სტატიაში განხილულია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დონე დინამიკურ ჭრილში. გაანალიზებულია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვაზე მოქმედი დადებითი და უარყოფითი ფაქტორები. შესწავლილია მსოფლიო ბანკის კვლევა ბიზნესის კეთების თვალსაზრისით და დასახულია ქვეყანაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის გაუმჯობესების გზები.
49. ნაშრომში განხილულია სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადამხდელო ბალანსის განვითარებაში, შესწავლილია საგადამხდელო ბალანსი, როგორც მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი, ასევე მისი როლი სავაჭრო ვაჭრობის ტენდენციებისა და ქვეყნის საერთაშორისო ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებაში; გაანალიზებულია საქართველოს ბოლო დროის საგადამხდელო ბალანსი, ამ პერიოდში მის წინაშე მდგომი გამოწვევები და დასახულია მათი დაძლევის გზები.
50. ნაშრომში განხილულია ეკონომიკის განვითარების ინოვაციური მოდელი, როგორც კონკურენტუნარიანობის ამაღლების უმნიშვნელოვანესი იარაღი, რომლის გონივრული

გამოყენებით ქვეყანას შეუძლია მიაღწიოს მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ზრდას; გაანალიზებულია მოწინავე ქვეყნების გამოცდილება აღნიშნულ სფეროში და მოცემულია ავტორისეული შეხედულებები პრობლემის გადაჭრისათვის ხელისშემშლელი პირობების შესახებ გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში, რომელთა რიცხვს საქართველოც მიეკუთვნება. ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი ინოვაციური პოლიტიკის გონივრული გამოყენების აუცილებლობას ჩვენი ქვეყნის აგრარული სექტორის განვითარებაში.

51. ნაშრომში გაანალიზებულია თანამედროვე საქართველოს საერთაშორისო ვაჭრობის ტენდენციები. გამოვლენილია ექსპორტისა და იმპორტის რაოდენობრივი, სტრუქტურული და გეოგრაფიული ოპტიმიზაციის მიმართულებები.
52. სტატიაში გაანალიზებულია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის წარმოება-მოსხარების ტენდენციები. შეფასებულია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის საექსპორტო წარმოების პოტენციალი; შემოთავაზებულია ამ დარგის განვითარების კლასტერული მოდელი, რომელიც გაზრდის მოთხოვნას ტურიზმზე, ხელდს შეუწყობს ქვეყნის შიგნით სოციალური პრობლემების ნაწილობრივ მოგვარებას, ასტიმულირებს ინფრასტრუქტურის განვითარებას, ღვინის ხარისხის გაუმჯობესებას და წარმოების გაფართოვებას; მოხსნის ფალსიფიკაციის პრობლემას გლეხური ღვინის წარმოებაში.
53. ნაშრომში გაანალიზებულია საქართველოს საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკა სასაქონლო ჯგუფების, ქვეყნების და ქვეყნების ჯგუფების (ევროკავშირის ქვეყნები, შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაციის ქვეყნების, დსთ-ს ქვეყნების, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის ქვეყნების, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის ქვეყნების და სუამის ქვეყნების) მიხედვით. შეფასებულია ექსპორტის და იმპორტის სასაქონლო სტრუქტურა საგარეო ვაჭრობის ბალანსის ძირითადი პოზიციების მიხედვით. პარტნიორ ქვეყნებიდა დიდი ადგილი აქვს დათმობილი თანამშრომლობას ორი ჯგუფის ქვეყნებთან, პირველი, თურქეთთან, უკრაინასთან, რუსეთთან, აშშ-სთან, აზერბაიჯანთან და სხვ., რომლებთანაც საქართველო თანამშრომლობს ტრადიციულად და მეორე, ჩინეთთან, ირანთან, ინდოეთთან და ავღანეთთან, რომლებთანაც თანამშრომლობა ჩვენმა ქვეყანამ გააქტიურა ბოლო პერიოდში.
54. გაანალიზებულია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის რაოდენობრივი მაჩვენებლები კუპაჟური, ორდინალური, მშრალი, ნახევრად მშრალი, ნახევრად ტკბილი, ცქრიალა, შუშხუნა და არომატიზირებული ღვინოებისთვის. განხილულია რუსული ემბარგოს პრობლემა. ემბარგოს შემდგომი პერიოდისთვის შეფასებულია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის ექსპორტის სფეროში არსებული სირთულეები: არაცნობადობა, ხარისხი, ფალსიფიკაცია, ბრენდი და სხვ. გამოვლენილია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის ექსპორტის გაზრდის რესურსები.
55. სტატიაში განხილულია ბოტანიკური ბაღების და დენდროლოგიური პარკების ფუნქციონირების ძირითადი მიმართულებები. განხილულია ბუნების ძეგლების დაცვისა და გაუმჯობესების კონკრეტული წინადადებები. მოცემულია მათი განმსაზღვრელი როლის შესახებ ტურიზმის განვითარებაში.

56. The problem of impact tax burden on economic activity and production capacity is very popular

among economists. This paper is a response to the article published by Intellectual Economics in 2012 (No. 4) whose contents, unfortunately, constitute plagiarism. Several parts of the article comprise information taken from different publications under our authorship. This paper gives a brief analysis of the most recent results related to the development of the main ideas of supply-side economics based on the Laffer-Keynesian Synthesis.

57. სტატიაში განხილულია ერთობლივი გამოშვების მოცულობასა და ბიუჯეტის შემოსავლებზე საგადასახადო ტვირთის გავლენის შეფასების მიდგომა. იგი ეფუძნება ქცევითი ტიპის მოდელს, რომელშიც გამოყენებულია ენტროპიული ფუნქციის სპეციფიკური ვარიანტი. შემოთავაზებული მოდელი მაქსიმალური წარმოებრივი ეფექტის და ბიუჯეტის მაქსიმალური საგადასახადო შემოსავლების შესაბამისი ფისკალური წერტილების განსაზღვრის საშუალებას იძლევა. გაკეთებულია დასკვნა, რომ აღნიშნული წერტილები თანხვედრაშია ლაფერის კონცეფციასთან, რადგანაც ქცევითი მოდელიდან მიღებული წერტილებისათვის ეკონომიკური რესურსების გამოყენების მოცულობის განსაზღვრა ენდოგენურად ხორციელდება. მიღებული დასკვნები ილუსტრირებულია აშშ-ის ეკონომიკის შესახებ არსებული მონაცემების გამოყენებით.
58. თანამედროვე ეკონომიკურ თეორიებში გადასახადების მნიშვნელობა ცალმხრივადაა შესწავლილი. კეინსიანობაში ძირითადად ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, თუ რა ზეგავლენა აქვს გადასახადებს ეკონომიკაზე აგრეგირებული მოთხოვნის კუთხიდან გამომდინარე, და თითქმის არ ითვალისწინებს გადასახადების ზეგავლენას ეკონომიკაზე აგრეგირებული მიწოდებიდან გამომდინარე. ეს პრობლემა ასევე ცალმხრივადაა გაშუქებული მიწოდების ეკონომიკურ თეორიაშიც, რომელშიც წინა პლანზე წამოწეულია საგადასახადო განაკვეთის ზეგავლენა აგრეგირებულ მიწოდებაზე. სტატიაში შემოთავაზებულია მაკროეკონომიკური წონასწორობის მოდელი, რომელშიც ერთობლივი მოთხოვნა და ერთობლივი მიწოდება განხილულია არა ფასების დონეზე, როგორც ეს ტრადიციულად არის მიღებული, არამედ საშუალო საგადასახადო განაკვეთზე დამოკიდებული ფუნქციების სახით. შემოღებულია ოპტიმალური და წონასწორული საგადასახადო განაკვეთის ცნებები. მოდელის ანალიზის საფუძველზე ნაჩვენებია, რომ, როცა მთავრობა ცდილობს წონასწორული საშუალო საგადასახადო განაკვეთის ფიქსირებულ დონეზე შენარჩუნებას, მაშინ ოპტიმალური საგადასახადო განაკვეთის მნიშვნელობა ფასების დონეზე დამოკიდებული სიდიდე ხდება და ერთობლივი მოთხოვნის შესაბამისმა ცვლილებამ შეიძლება გამოიწვიოს ოპტიმალური განაკვეთის წონასწორობის დაახლოება. ნაჩვენებია, აგრეთვე, რომ წონასწორული საგადასახადო განაკვეთის ყოველ მოცემულ მნიშვნელობას შეიძლება შეესაბამებოდეს ერთობლივი მიწოდების და ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების ფუნქციებისა და მრუდების მთელი ერთობლიობა.
59. თეზისების სახით მოყვანილია მოსაზრებები და რეკომენდაციები თანამედროვე ქართულ ეკონომიკურ ტერმინოლოგიასთან დაკავშირებული არსებული ახალი პრობლემების დაძლევისა და ძველი შეცდომების გამოსწორების შესახებ.
60. ომის შემდგომ პერიოდში საქართველოში საბოლოოდ გამოიკვეთა ეკონომიკური კრიზისისათვის დამახასიათებელი ყველა ნიშანი. ის, რომ ეკონომიკამ შეინარჩუნა მდგარლობა, ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტი არ მცირდება ეს უწინარეს ყოვლისა დონორთა იმ ფინანსური დახმარების შედეგია, რომლის საქართველოსათვის, როგორც რუსეთის აგრესიის მსხვერპლისათვის გამოყოფაც 2008 წლის 22 ოქტომბერს ბრიუსელში ჩატარებულ კონფერენციაზე გადაწყდა. სამწუხაროდ, კრიზისის დროს

მთავრობის მიერ გადადგმული ნაბიჯები და შემუშავებული და გატარებული ანტიკრიზისული ღონისძიებები სერიოზული ნაკლოვანებებით ხასიათდებოდნენ.

61. საქართველომ, თავისი დამოუკიდებლობის განმავლობაში ვერ შეძლო ისეთი ეკონომიკური სისტემის შექმნა, რომელიც სატბილური ეკონომიკური განვითარების საფუძველი იქნებოდა. იმედები ვერც იმ რეფორმებმა გაამართლა, რომლებიც “ვარდების რევოლუციის” შემდეგ გატარდა. შედეგად საქართველოში ჩამოყალიბდა ღარიბი ქვეყნის მომხმარებლური ეკონომიკის მოდელი. 2012 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების ოპოზიციური ძალების მოგების შემდეგ ეკონომიკის კონკურენტუნარიანი რეალური სექტორის შესაქმნელად და გასავითარებლად ქვეყანას კიდევ ერთი შანსი მიეცა. ამისათვის აუცილებელია თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმის მიღწევა ევროკავშირთან (და შედარებით შორეულ პერსპექტივაში აშშ-თან), და რუსეთთან ვაჭრობის განახლება. ამ ამოცანების რეალიზაცია ახალი მთავრობის მხრიდან მიზანმიმართულ ქმედებებს მოითხოვს.
62. The problem of choice was and still is a very topical for formation of the Georgia’s economic policy. The paper analysis the three main directions of the economic policy established by the government under the President Mikheil Saakashvili. The outcome of the Parliamentary elections held on 1st October 2012 means that there is virtually no chance of this type of the economic policy to be continued since the elections were won by the opposition coalition Georgian Dream. A primary objective for the Georgian government is to sign a free trade agreement with the EU as quickly as possible to realize the full potential entailed by economic integration with the EU. To do this the Georgian government needs to focus its economic policy on promoting production by implementing European models of anti-monopoly regulation, consumer rights protection and labor relationship.
63. Keynesian models deal with the situation when aggregate supply is not dependent on tax rates, while aggregate demand, especially the part of it that relates to consumption, is the function of taxes. Supply-side economics also considers only a single aspect of the tax issue in the Laffer Curve, which emphasizes the impact of the tax rate on aggregate supply. The single-sidedness of the above theories can be overcome by the Laffer-Keynesian Synthesis. The model of macroeconomic equilibrium allows for this synthesis, in which aggregate demand and aggregate supply are represented as functions of the tax burden.
64. ნაშრომში განხილულია პოსტკრიზისული ეკონომიკური განვითარების სირთულეები პოსტსაბჭოთა ქვეყნებში. ნაჩვენებია, რომ ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლების მიხედვით გლობალური ფინანსური და ეკონომიკური კრიზისი შედარებით ადვილად გადაიტანეს ნავთობითა და გაზით მდიდარმა ქვეყნებმა, რომლებმაც კრიზისამდელ პერიოდში სტაბილიზაციის ფონდების შექმნა მოასწრეს. იმის გათვალისწინებით, რომ მკვეთრი ზრდის ეფექტი შეუძლებელს ხდის ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლების სივრცობრივ (ქვეყნების მიხედვით) შედარებას, ნაშრომში ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები გადაანგარიშებულია ავტორის მიერ შექმნილი ფორმულების საშუალებით, რამაც შესაძლებელი გახდა იმ ჰიპოთეტური ეკონომიკური ზრდის ინდიკატორების დადგენა, რომლებიც გამოირიცხავენ მკვეთრი ზრდის ეფექტს. ჰიპოთეტური ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები კი ცხადყოფენ, რომ პოსტკრიზისულ პერიოდში ეკონომიკური აღმავლობის კრიზისამდელ დონეს ყველაზე ადვილად ბალტიის პოსტსაბჭოთა ქვეყნები დაუბრუნდნენ, რის საფუძველზეც გაკეთებულია დასკვნა, რომ სტაბილური ეკონომიკური განვითარებისათვის, განსაკუთრებით კი იმ ქვეყნებისათვის, რომლებიც არ გამოირჩევიან ბუნებრივი რესურსების განსაკუთრებული სიმდიდრით, მიზანშეწონილია ეკონომიკური განვითარების ევროპული მოდელის გაზიარება.

65. ნაშრომში განალიზებულია საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების მოდელებისა და სათანადო აგრარული პოლიტიკის საკითხები. გამოკვლეულია აგრარული პოლიტიკის “უნიმოდელური” და “ბიმოდელური” ვარიანტები და “დუალისტური” და “ფართო საფუძვლიანი” სტრატეგიები; ყურადღება გამახვილებულია საქართველოში “ფართო საფუძვლიანი” აგრარული სტრატეგიის განხორციელების მნიშვნელობაზე.
66. სტატიაში განალიზებულია აგრარული პოლიტიკის უმთავრესი მიზნები, მოცანები, უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტები. შემოთავაზებულია მოსაზრება ეროვნული სასოფლო-სამეურნეო საბჭოს შექმნის თაობაზე, რომლის ფუნქციონირების მიზანს უნდა შეადგენდეს სოფლის მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინება, აგრარული პოლიტიკის განვითარების სტრატეგიული მოსაზრებების ჩამოყალიბება და მთავრობისთვის შეთავაზება. დაზუსტებულია პარლამენტის, სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და სხვა ორგანოთა როლი, აგრარული პოლიტიკის განხორციელებაში. შემოთავაზებულია წინადადება ადეკვატური სტრუქტურებისა და ინსტრუმენტების ჩამოყალიბებისა და ფუნქციონირების შესახებ.
67. სტატიაში გაშუქებულია სასურსათო უსაფრთხოების პრობლემის კვლევის თეორიული, მეთოდოლოგიური და კონცეპტუალური ასპექტები; განხორციელებულია საქართველოსა და რიგი სხვა ქვეყნების ცხოველური და მცენარეული წარმოშობის სასურსათო პროდუქტების მოხმარების შედარებითი ანალიზი; საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების სტატისტიკურ მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე გამოვლენილია სასურსათო უსაფრთხოების პოლიტიკის სუსტი მხარეები და დასახულია მათი გაუმჯობესების გზებზე.
68. ნაშრომში გამოკვლეულია საქართველოში გასული საუკუნის 90-იან წლებში სოფლის მეურნეობის ირიგაციის სისტემის კატასტროფული დაშლის პროცესის მიზეზები; განალიზებულია ირიგაციის სექტორის ფაქტორი მდგომარეობა და არსებული პრობლემები; შემუშავებულია საირიგაციო პოლიტიკის მეთოდოლოგიური პრინციპები და გაშუქებულია საქართველოს საირიგაციო პოლიტიკის აქტუალური საკითხები; ქვეყნის ბუნებრივ-კლიმატური თავისებურებების გათვალისწინებით, განსაზღვრულია არსებული საირიგაციო რესურსების და ირიგაციის განვითარების მიმართულებები და გზები.
69. დასმულია პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის ოპტიმიზაციის ამოცანა და შედგენილია შესაბამისი ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელი, სადაც გამოყენებულია საგარეო ვაჭრობაში დეფიციტისა და გადაჭარბების განმარტებების შესახებ ახლებური შეხედულებები. დაზუსტებულია ტერმინები “ოპტიმალური” და “ოპტიმიზაცია”, “პრივატიზება” და “პრივატიზაცია” და შემოთავაზებულია მათი გამოყენების შესაძლებლობები.
70. სტატიაში დახასიათებულია პეტრე კაპიცას მეცნიერული შედეგი, რომელიც ეხება ჯონ მეინარდ კეინზის სქემის კომპაქტურ წარმოდგენას ისააკ ნიუტონიდან ალბერტ აინშტაინამდე მექანიკის ცვლილებების ანალოგიისა და ფარდობითობის თეორიის მიხედვით.
71. განხილულია მეცნიერების ეკონომიკის თავისებურებები, რომლებიც აისახა მეცნიერებისა და განათლების სისტემის ცვლილებებში.

72. განხილულია მეცნიერებისა და რელიგიის საკითხები ეკონომიკური გლობალიზაციის გააქტიურების პირობებში, როდესაც ქვეყნის კეთილდღეობა სულიერი და ეროვნული ფასეულობის, ხალხის მატერიალური კეთილდღეობის დაცვით წარიმართება. მოყვანილია მეცნიერების მრავალმხრივი შესაძლებლობები, როდესაც იგი ღვთის მიერ ნაბოძები ნიჭით ქმნის ადამიანის წარმოდგენას სამყაროს სულიერ კულტურასა და ეკონომიკაზე.
73. ნაშრომში აგრარული რეფორმის მიმდინარეობის ფონზე გამოკვლეულია მეცხვარეობის განვითარების პრობლემები საქართველოში. დასაბუთებულია, რომ მიწების პრივატიზაციის შედეგად ალაზნისპირა ზამთრის საძივრებზე საფრთხე შეექმნა მეცხვარეობის განვითარებას. მეცხვარეობის განვითარების რეზერვების ძიების მიზნით, ნაშრომში პირველადაა ყურადღება გამახვილებული ჯავახეთში ტრადიციული მეცხვარეობის განვითარებაზე. წამოყენებულია წინადადება განძისა და ოკამის სტაციონალური მეცხვარეობის სამრეწველო კომპლექსების ფუნქციონირების შესახებ.
74. ნაშრომში გამოკვლეულია საბაზრო ეკონომიკის პირობებისადმი შესატყვისი ტერიტორიული მართვის სისტემების ჩამოყალიბების პრობლემები. ამ მხრივ, მაგალითად ნაშრომში შემოთავაზებულია მცხეთა-მთიანეთისა და კახეთის რეგიონის მეცხოველეობა-მეცხვარეობის ისტორიული, ტრადიციული ტერიტორიული რეგიონული ურთიერთობების აღდგენა-განვითარების ღონისძიებები.
75. ნაშრომში გამოკვლეულია წარმოების ტექნოლოგიის სრულყოფის საკითხები საქართველოს მეცხვარეობაში. შემოთავაზებულია ცხვრის სადგომების გაუმჯობესების, გადასარეკი ტრასების მოწესრიგების, წველის, პარსვის მექანიზაციის, მეცხვარეობის შრომის ორგანიზაციის სრულყოფის გაუმჯობესების საკითხები.
76. ნაშრომში განხილულია საგადამხდელო ბალანსი, როგორც საერთაშორისო ურთიერთობათა სისტემაში ქვეყნის რეალური ინტეგრაციის ამსახველი ფენომენი, რომლის მონაცემების მეშვეობით შესაძლებელია შევაფასოთ ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობა, მისი გადახდისუნარიანობა, ასევე მოვახდინოთ მოსალოდნელი ეკონომიკური კრიზისების პროგნოზირება და ქვეყნის ორიენტირება სათანადო საშინაო თუ საგარეო პოლიტიკაზე. ასევე განხილულია საგაჭრო ბალანსის ადგილი და როლი საგადამხდელო ბალანსში, გაანალიზებულია საქართველოს ბოლო დროის საგადამხდელო ბალანსი, ამ პერიოდში მის წინაშე მდგომი გამოწვევები და დასახულია მათი დაძლევის გზები.
77. ნაშრომში განხილულია ეკონომიკის განვითარების ინოვაციური მოდელი, როგორც კონკურენციის უმნიშვნელოვანესი იარაღი და სახელმწიფოს ინოვაციური პოლიტიკის ძირითადი შემადგენელი ნაწილი, რომლის გონივრული გამოყენებით ქვეყანას შეუძლია მიაღწიოს მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ზრდას; გაანალიზებულია მოწინავე ქვეყნების გამოცდილება აღნიშნულ სფეროში და მოცემულია შეხედულებები პრობლემის გადაჭრისათვის ხელისშემშლელი პირობების შესახებ გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში, რომელთა რიცხვს საქართველოც მიეკუთვნება. ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი ინოვაციური პოლიტიკის გონივრული გამოყენების აუცილებლობას ჩვენი ქვეყნის აგრარული სექტორის განვითარებაში.
78. ნაშრომში განხილულია საგაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადამხდელო ბალანსის

განვითარებაში, შესწავლილია საგადამხდელო ბალანსი, როგორც მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი, ასევე მისი როლი საგარეო ვაჭრობის ტენდენციებისა და ქვეყნის საერთაშორისო ეკონომიკური მდგომარეობის შესწავლაში; ასევე გაანალიზებულია საქართველოს ბოლო დროის საგადამხდელო ბალანსი, ამ პერიოდში მის წინაშე მდგომი გამოწვევები და დასახულია მათი დაძლევის გზები.

79. საქართველოში ტურიზმის განვითარება უნდა ემყარებოდეს უპირატესად ტურიზმის იმ სახეობების და მიმართულებების განვითარებას, რომლებიც ხელს შეუწყობს ქვეყანაში აგროეკონომიკის განვითარებას. ასეთ მიმართულებად მიგვაჩნია აგროტურიზმის განვითარება, რომელიც უზრუნველყოფს რეგიონებში ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებას, მათი სოციალ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას და დამატებითი შემოსავლების ზრდას. სტატიაში აგროტურიზმი განხილულია როგორც ეკონომიკური კატეგორია და მისი როლი ქვეყნის რეგიონების აგროეკონიკური პოლიტიკის განვითარებაში, ასევე აგროტურიზმი, როგორც აგროტურისტული კომპლექსის ნაწილი, მისი განვითარების ფაქტორები და ის აუცილებელი პირობები, რომლებიც ხელს შეუწყობს საქართველოში აგროტურიზმის განვითარებას.
80. საქართველოში ტურიზმის დარგის განვითარების ერთ-ერთ აუცილებელ პირობას ინოვაციების ფართოდ დანერგვის გზა წარმოადგენს. წინა მდებარე ნაშრომში მიმოხილულია ინოვაციების როლი ტურიზმის ინდუსტრიის განვითარებაში და მისი კლასიფიკაციის ზოგადი ასპექტები. ასევე განხილულია საქართველოში ინოვაციების დანერგვის ხელშემშლელი პირობები და მისი დაძლევის ზოგადი გზები.
81. სტატიაში განხილულია ის მთავარი ხელშემშლელი პრობლემები, რომლებიც აფერხებენ ქვეყანაში ტურიზმის განვითარებას. ასევე მოცემულია წინადადებები და რეკომენდაციები ტურიზმის, როგორც ეკონომიკური დარგის, წარმატებული განვითარებისათვის.
82. სტატიაში განხილულია ტურიზმი, როგორც რთული სპეციფიკური სტრუქტურა, რომელიც ურთიერთკავშირშია სხვა ეკონომიკურ დარგობრივ სისტემებთან; მისი, როგორც ეკონომიკური დარგის, მულტიპლიკატორული ეფექტის როლის განსაზღვრის თეორიული ასპექტები ქვეყნის პროგრესული დარგობრივი სტრუქტურის განვითარებაში; კერძოდ, ყურადღება გამახვილებულია აგროტურიზმის, როგორც დამხმარე სექტორის, მულტიპლიკატორულ როლზე რეგიონებში სოფლის მეურნეობის განვითარებაში და მეურნეობის მივიწყებული ადგილობრივი ეკონომიკური დარგების (მეაბრეშუმეობა, მეფუტკრეობა, ადგილობრივი რეწვა, მეცხვარეობა, თიხის წარმოება და სხვა) აღორძინებაში.
83. სტატიაში გამოვლენილია საქართველოში განხორციელებული შიდა საინვესტიციო პოლიტიკის დადებითი და უარყოფითი მხარეები. დასახულია შიდა ინვესტიციების მოზიდვის ძირითადი გზები და მიმართულებები.
84. ნაშრომში გამოკვლეულია ხელსაყრელი საინვესტიციო გარემოს შექმნის პირობები და მისი გაუმჯობესების გზები.
85. სტატიაში განხილულია სასურსათო უზრუნველყოფის მეტად მტკივნეული საკითხი. კერძოდ, მოსახლეობის ცხოველური ცილით დაკმაყოფილების პრობლემას, რომლის გადაჭრაშიც დიდი მნიშვნელობა ენიჭება იქტიოცენოზის რაციონალურად

გამოყენებას. აღნიშნული პრობლემა დაკავშირებულია ზღვებისა და ოკეანეების დაბინძურებისაგან დაცვასა და აკვაკულტურის განვითარებასთან.

86. სტატიაში ნაჩვენებია წყლის რესურსების მნიშვნელობა კაცობრიობის კეთილდღეობის ამადლების საქმეში. სადაც არ არის წყალი იქ არ არის სიცოცხლე. ბოლო ათწლეულებში მსოფლიოში შეინიშნება სასმელი წყლის დეფიციტი. სტატიაში ნაჩვენებია, რომ წყლის რესურსების დეფიციტი გამოწვეულია არა წყლის რესურსების სიმცირით, არამედ წყლის რესურსების დაბინძურებითა და დაშრევით. რის გამოც წყალი გამოუსადეგარია საყოფაცხოვრებო მიზნებისათვის. სტატიაში განხილულია წყლის დაბინძურების სახეები, მოცემულია დამაბინძურებლების დახასიათება. ყურადღება გამახვილებულია წყლის რესურსების თვითგაწმენდის უნარზე, განხილულია გაჭუჭყიანებული წყლის რესურსების გაწმენდის გზები და მეთოდები. სამელი წყლით მოსახლეობის უზრუნველყოფა იყო და არის ქვეყნის უპირველესი ამოცანა.
87. სტატიაში განხილულია მიწის რესურსების გამოყენების პრობლემები და შემოთავაზებულია წინადადებები და რეკომენდაციები, მიწის რესურსების რაციონალური გამოყენების მიმართულებით.
88. ნაშრომში გამოკვლეულია საქართველოში ბიზნესის განვითარებისა და მისი მმართველობითი სისტემის ეფექტიანობის აქტუალური საკითხები. შემოთავაზებულია მმართველობითი კაპიტალის დანახარჯების ოპტიმიზაციის, ტრანსფორმაციული საწარმოო პროცესების ძირითადი შედეგებისა და ეფექტიანობის შეფასების მეთოდები.
89. სტატიაში განხილულია მაკროეკონომიკურ მაჩვენებელთა პროგნოზირებისა და მისი მახასიათებლების ანალიზის ძირითადი საკითხები, ეკონომიკური მახასიათებლების პროგნოზირების დეტერმინირებული მრავალფაქტორიანი მოდელის საფუძველზე. გაანალიზებულია გრძელვადიან პერიოდში ეკონომიკური ზრდის ძირითად მახასიათებელთა მოსალოდნელ ცვლილებაზე საბაზრო ფაქტორების გავლენა.
90. ნაშრომში შემოთავაზებულია მმართველობითი კაპიტალის ბიზნესის ტრანსფორმაციაზე გავლენის შედეგად ფირმათა სამეურნეო საქმიანობის ეფექტიანობის გადიდების შესაძლებლობანი.
91. ნაშრომში, მათემატიკური ინსტრუმენტარიუმის გამოყენებით, განხორციელებულია გარემოს გაჭუჭყიანებით მოსახლეობის დაავადების ზრდით მიღებული ეკონომიკური ზარალის შეფასება. კერძოდ, ამ მიზნით შემოთავაზებულია ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელი. ის შეიცავს ხუთ კომპონენტს: უარყოფით ეკონომიკურ შედეგებს რომელიც მიიღება დაავადებით, დაავადებით წარმოშობილი ინვალიდობით, დაავადებით გამოწვეული სიკვდილიანობით, დაავადებით გამოწვეული შრომის უნარიანობის დროებითი დაკარგვითა და მოსალოდნელი დაავადების საფრთხით განპირობებული მოსახლეობის მიგრაციით.
92. სტატიაში მოცემულია საქართველოს წყლის რესურსების რაციონალურად გამოყენების არსებული მდგომარეობის ანალიზი და შემოთავაზებულია ის კონკრეტული ღონისძიებები, გაუმჯობესების გზები და ეკონომიკური ბერკეტების გამოყენება, რომელიც გააუმჯობესებს და ეფექტიანს გახდის წყალდამცავ საქმიანობას საბაზრო ეკონომიკის პირობებში.

93. სტატიაში მოცემულია წინადადებები და რეკომენდაციები, რაც აუცილებელია საქართველოში ეკოლოგიური პოლიტიკის სრულყოფისა და მდგრად ეკონომიკურ განვითარებაზე გადასასვლელად.
94. სტატიაში გაანალიზებულია დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ქართული სახელმწიფოს მიერ საგარეო სავაჭრო ფუნქციების აღდგენისა და მისი განვითარების მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებები, ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის საქონელბრუნვის დინამიკისა და სტრუქტურის მანქვენებლები. მასში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის დივერსიფიკაციის, მისი არეალის გაფართოებისა და გეოგრაფიაში მომხდარი ცვლილებების გამოკვლევას. ხაზგასმითაა აღნიშნული საქართველოს საგარეო ვაჭრობის დივერსიფიკაციის გრძელვადიანი სტრატეგიის შემუშავების აუცილებლობის შესახებ, სადაც სათანადო ყურადღება დაეთმობა უმსხვილესი ქვეყნების ჯგუფების – ევროკავშირის, დსთ-ს (მათ შორის რუსეთის) და სხვა ქვეყნებთან სავაჭრო კავშირების გაფართოებასა და გაღრმავებას.
95. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოს საგარეო ვაჭრობის განვითარების ძირითადი ტენდენციები: საგარეო ვაჭრობის ინტენსიური გაფართოება და საქონელბრუნვის განუხრელი ზრდა; მთლიან ბრუნვაში ექსპორტთან შედარებით, იმპორტის უფრო სწრაფი ტემპებით გადიდება და ამის გამო ექსპორტით იმპორტის გადაფარვის პროცენტის შემცირება; ქვეყნის უარყოფითი სავაჭრო სალდოს ყოველწლიური გადიდება; საქართველოს ექსპორტის ზრდა უფრო მეტად ნედლეულისა და ნახევარფაბრიკატების ხარჯზე, რომელთა ფასები მსოფლიო ბაზარზე გაცილებით დაბალია მზა ნაწარმთან შედარებით; იმპორტში კი ჭარბობს ენერგომატარებლები და ბევრი ისეთი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქცია, რომელთა ჩანაცვლება თავისუფლად შეიძლება ადგილობრივი წარმოების გაფართოების ხარჯზე. სტატიაში შემუშავებულია აღნიშნული ნეგატიური ტენდენციების დაძლევის წინადადებები, ერთი მხრივ, ექსპორტის მასტიმულირებელი ღონისძიებების გატარებისა და, მეორე მხრივ, იმპორტშემცველი პოლიტიკის განხორციელების ხარჯზე.
96. სტატიაში განხილულია საექსპორტო პოტენციალის თეორიულ-მეთოდოლოგიური ასპექტები. საექსპორტო პოტენციალი მიჩნეულია როგორც ეკონომიკური პოტენციალის მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილი, რომელშიც იგულისხმება საზღვარგარეთ გატანისა და საერთაშორისო ბაზრებზე რეალიზაციის მიზნით, ქვეყანაში საქონლისა და მომსახურების შესაძლებელი წარმოების მოცულობა, რომელიც მოიცავს ექსპორტის მიღწეული დონისა და პერსპექტივაში მისი ზრდის გამოუყენებელი შესაძლებლობის ერთობლიობას. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოს საექსპორტო პოტენციალის მიღწეული დონის მანქვენებლები, გამოვლენილია ამ საქმეში არსებული სერიოზული ხარვეზები და შემოთავაზებულია სახელმწიფოს მიერ სათანადო ეკონომიკური და ადმინისტრაციული ბერკეტების ამოქმედებით, აღნიშნული ხარვეზების აღმოფხვრისა და ექსპორტზე ორიენტირებული დარგების პრიორიტეტული განვითარების კონკრეტული წინადადებები.

2) უცხოეთში

ა) მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ვლ. პაპავა	ეკონომიკური რეფორმები პოსტკომუნისტურ საქართველოში: ოცი წლის შემდეგ (ინგლისურ ენაზე)	ნიუ იორკი, ნოვა სიანს პაბლიშერს (მეორე გამოცემა)	204
ანოტაციები				
<p>1. წიგნში განხილულია სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ საქართველოს ეკონომიკაში გატარებული რეფორმების არსი. ნახვენებია ის ძირითადი სირთულეები, რისი გადალახვაც მოუწია საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ. გაანალიზებულია ძირითადი მიღწევები და შეცდომები, დასახულია ეკონომიკური განვითარების ძირითადი მიმართულებები.</p>				

ბ) ბროშურები

გ) სახელმძღვანელოები

გ) კრებულები

დ) სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ. აბესაძე, ვ. ბურდული	საქართველოს ეკონომიკის დარგობრივი, ტექნოლოგიური და ორგანიზაციულ-ინსტიტუციური სტრუქტურა: განვითარება გლობალიზაციის პირობებში (ინგლისურ და რუსულ ენებზე). – The Caucasus & Globalization. Journal of Social, Political and Economic Studies.	Vol. 7, Issue 1-2	SVEDEN, CA&CC Press®,	46
2	რ. აბესაძე, ვ. ბურდული	Некоторые аспекты развития экономики пост-коммунистической Грузии – წიგნში: “Teorie kryzysu” (საერთაშორისო კონფერენცია)	№ 48430, ივლისი	ვუბლინი (პოლონეთი), “Wydawnictwo KUL”	14
3	გ. ბერულავა	აუმჯობესებს თუ არა ნდობაზე აგე	ტ. 56,		25

4	მ. კვარაცხელია	ბუღი ურთიერთობები ფირმის საქმიანობას? გარდამავალი ეკონომიკების მაგალითზე (ინგლისურ ენაზე) - MPRA	№ 2	ღუბლინი (პოლონეთი)	
5	ა. კურატაშვილი	Экономические и социальные последствия мирового кризиса. - პოლონეთის კათოლიკური უნივერსიტეტის საერთაშორისო კონფერენციის მასალების კრებული	Вып. 1	Киев	14
6	ა. კურატაშვილი	Проблемы государственного управления: необходимость и пути искоренения геноцида народа в сфере здравоохранения. Научный вестник Академии муниципального управления (Киев, Украина). Сборник научных трудов. серия «Управление»		Винницкий национальный технический университет. Министерство образования и науки Украины.	8
7	ა. კურატაშვილი	Правовое обеспечение налоговой системы в интересах человека – принципиально значимая задача финансовой политики государства. –Современные тенденции развития финансовых и инновационно-инвестиционных процессов в Украине: МАТЕРИАЛЫ II Международной научно-практической конференции		Литва, Вильнюсский Колледж /Университет прикладных наук.	8
8	ა. კურატაშვილი	Теоретические основы социально нацеленного экономического развития. -Экономическое развитие: Процессы и тенденции. II Международная научно-практическая конференция	Issue 2	Kyiv, Ukraine	10
9	ა. კურატაშვილი	Philosophy of Social Goal – Initial Theoretical Basis of the Effective State Management. -Scientific Bulletin Academy of Municipal Administration. Collection of Scientific Works. Series “Management”		Вильнюс: Литовская экономическая ассоциация	19
10	ა. კურატაშვილი	Критерий эффективного ведения бизнеса в интересах каждого человека. - Республиканская научно-практическая конференция: «Исследования в меняющейся бизнес-среде»	Выпуск 28, т. 1	Киев: Издательско-полиграфическая фирма	10

		<i>Материалы XIII международной научно-практической конференции: Конкурентноспособность национальной экономики». Сборник научных трудов Киевского Национального университета имени Тараса Шевченко: «Теоретические и прикладные вопросы экономики»</i>		ческий центр «Киевский университет»	
11	ა. კურატა-შვილი	Принципиально новые политико-правовые основы эффективного государственного управления в интересах народа. -Иновационные подходы и механизмы государственного и муниципального управления. Материалы международной научно-практической конференции	Часть Первая	Киев: Издательско-полиграфический центр Академии муниципального управления	5
12	ა. კურატა-შვილი	Теория предотвращения мирового финансового кризиса – необходимая интеллектуальная основа социально-экономического прогресса. -Материалы XIV Международной научной конференции: «Экономические и социальные стратегии действий в условиях финансового кризиса. Опыт стран Центральной и Восточной Европы»		Люблинский католический университет Иоанна Павла II (Польша). Люблин: Издательство KUL	14
13	ა. კურატა-შვილი	Мировой экономический кризис: определяющие причины его возникновения и пути предотвращения глобальных кризисов впредь. - Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского (Украина). Сборник научных трудов "Торговля и рынок Украины"	Вып. 35	Донецк: ДонНУЭТ	23
14	ვლ. პაპავა	პოსტრეკლუციური საქართველოს ეკონომიკური მიღწევები: მითები და რეალობა (ინგლისურ ენაზე) - იმფაქტ-ფაქტორის მქონე ჟურნალი "Problems of Economic Transition"		აშშ	15
15	ვლ. პაპავა	საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარება: საშუალოვადიანი პერსპექტივა (ინგლისურ და რუსულ ენებზე). ელექტრონულ ჟურნალში "International Alert"		დიდი ბრიტანეთი	10
16	ვლ. პაპავა	სწრაფი სტარტის ეფექტის პრობლემა	№ 1	უკრაინა	9

		ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლების სივრცობრივი შედარება (აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების მაგალითზე) (უკრაინულ და რუსულ ენებზე). ჟ. "Економіка України"			
17	ვლ. პაპავა	რუსული ანტივესტერნიზმის ევრაზიისტობა და "ცენტრალური კავკასიის" კონცეფცია (რუსულ ენაზე). ჟ. "Идеология и политика"	№ 1(3)	უკრაინა	17
18	ვლ. პაპავა	საქართველოს ეკონომიკა: განვითარების მოდელის ძიებაში (რუსულ ენაზე). ჟ. "Мир перемен"	№ 3	რუსეთი	11

ანოტაციები

1. სტატიაში შესწავლილი და გამოკვლეულია გლობალიზაციის პირობებში საქართველოში დარგობრივი, ტექნოლოგიური და ინსტიტუციურ-ორგანიზაციული სტრუქტურების ფორმირების მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული ასპექტები. შემოთავაზებულია წინადადებები ისეთი დარგობრივი სტრუქტურის ჩამოყალიბებისათვის, რომელიც შეესაბამება განვითარების ნეონდუსტრიულ სტანდარტებს.
2. სტატიაში განხილულია საქართველოს ეკონომიკის პოსტკომუნისტური განვითარების სტადიები. აღწერილია ყოველი სტადიისათვის კრიზისული მოვლენების თვისობრივი მხარე და ჩამოყალიბებულია სახელმწიფოს მიერ მათი დაძლევის მიმართულებით გატარებული ღონისძიებები. 2006-2012 წლები გამოყოფილია როგორც ცალკე სტადია, რადგანაც ამ პერიოდში ზოგიერთ სხვა კრიზისულ მოვლენას დამატა აგრარული კრიზისი. გახსნილია მისი წარმოშობის ძირითადი მიზეზები. სტატიაში შემოთავაზებულია კრიზისული მოვლენების დაძლევის მიზნით ეკონომიკის სახელმწიფო კოორდინაციის შემდგომი სრულყოფის ძირითადი პრინციპები.
3. ნაშრომში გაანალიზებულია გარდამავალ ეკონომიკებში ფირმის საქმიანობაზე ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების გაგენის ასპექტები. შემოთავაზებულია ახალი ემპირიული შეხედულება გარდამავალ ეკონომიკებში ნდობაზე დაფუძნებულ ურთიერთობებსა და ბიზნესსაქმიანობას შორის მიზეზ-შედეგობრივ კავშირზე. კვლევის შედეგები ცხადყოფს, რომ კონტრაქტული ურთიერთობების არაფორმალურ ნდობაზე დაფუძნებული ინსტიტუტები წარმოადგენენ ბიზნესის საქმიანობის გაუმჯობესების მნიშვნელოვან მიმართულებას გარდამავალ ეკონომიკებში.
4. სტატიაში განხილულია გლობალური ფინანსური კრიზისის გამომწვევი მიზეზები. გამოკვლეულია საქართველოში გლობალური ეკონომიკური კრიზისის ეკონომიკური და სოციალური შედეგები.
5. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია სახელმწიფო მართვის პრობლემები. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში გენოციდის აღმოფხვრის აუცილებლობას ავტორის მიერ შემოთავაზებული გზებისა და

მექანიზმების გათვალისწინებით.

6. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ადამიანის ინტერესებისათვის საგადასახადო სისტემის სამართლებრივი უზრუნველყოფის პრობლემა - როგორც სახელმწიფოს ფინანსური პოლიტიკის პრინციპულად მნიშვნელოვანი ამოცანა. ამასთან, ყოველი ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების რეალიზაცია ნაშრომში განხილულია - როგორც ხალხის ინტერესების სამსახურში მყოფი ნებისმიერი სახელმწიფოს საგადასახადო სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირების მთავარი მაჩვენებელი.
7. სამეცნიერო ნაშრომში გამოკვლეულია სოციალურად გამიზნული ეკონომიკური განვითარების თეორიული საფუძვლები, და ასეთებად ავტორი განიხილავს მის მიერ შემუშავებულ ისეთ მეცნიერულ მიმართულებებს და თეორიებს, როგორც არის სოციალური მიზნის ფილოსოფია, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია.
8. სამეცნიერო ნაშრომში შემოთავაზებულია ავტორის მიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფია - როგორც სახელმწიფოს ეფექტიანი მართვის ამოსავალი თეორიული საფუძველი.
9. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ბიზნესის მართვის ეფექტიანობის კრიტერიუმის განსაზღვრის პრობლემა. ამასთან, ბიზნესის მართვის ეფექტიანობის და საერთოდ საბაზრო ეკონომიკის ეფექტიანობის მთავარ კრიტერიუმად ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პირობებში ავტორი მიიჩნევს ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაციას.
10. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ეკონომიკის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს კონკურენტუნარიანობის ფილოსოფიური და პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლები, რასაც პრინციპული მნიშვნელობა აქვს, რამეთუ მათი გახსნის გარეშე საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირება წარმოუდგენელია.
11. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ხალხის ინტერესებისათვის ეფექტიანი სახელმწიფო მართვის პრინციპულად ახალი პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლები. კერძოდ, სოციალურად გამიზნული სახელმწიფო მართვის ფილოსოფიური და პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლების სახით ავტორის მიერ განხილულია: სოციალური მიზნის ფილოსოფია, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია, რომლებიც კომპლექსში წარმოადგენს სოციალურად გამიზნულ მმართველობით სამართალს და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის განმსაზღვრელ ინტელექტუალურ ბაზისს.
12. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია მსოფლიო ფინანსური კრიზისის თავიდან აცილების თეორია - როგორც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი პროგრესის აუცილებელი ინტელექტუალური საფუძველი. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მეცნიერული შემოქმედების პრობლემის გადაჭრაზე - როგორც საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარების აუცილებელ საფუძველზე.
13. სამეცნიერო ნაშრომში გახსნილია მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის წარმოშობის

განმსაზღვრელი მიზეზები და შემოთავაზებულია გლობალიზაციის პირობებში ამ კრიზისის თავიდან აცილების ავტორის მიერ შემუშავებული გზები.

14. The author attempts to show what actual achievements have resulted from economic reforms carried out in Georgia since the 2003 “Rose Revolution,” and to debunk some fundamental myths surrounding these reforms. This analysis leads him to conclude that Georgia can be regarded as a symbiosis of neoliberalism and neobolshevism rather than as a country of liberal reforms. Georgia is not free from corruption; it has developed new and more complex forms of elite corruption. Georgia is not oriented exclusively toward a European model: the country’s leadership has officially declared as one of its goals a “Singaporization” of the national economy; the government is artificially impeding attempts to establish free trade with the European Union. After the war of August 2008, Georgia maintained its economic ties with Russia, including trade relations.
15. ნაშრომში განხილულია საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარება საშუალოვადიან პერსპექტივაში.
16. Выяснено, что непосредственное пространственное сравнение показателей экономического роста из-за эффекта быстрого старта является неконструктивным, поэтому необходимо учитывать некоторые предварительные условия. Предложено откорректировать показатели экономического роста на основе гипотезы пропорционального перекрытия эффекта быстрого старта, после чего они могут быть использованы для пространственного сравнения экономического роста разных стран.
17. После распада СССР на повестку дня встал вопрос о переосмыслении постсоветской географии, включая Центральную Евразию. Подход российского евразийства, отождествляющего Россию и Евразию, стал крайне популярен на постсоветском пространстве. Исходные постулаты евразийства используются для теоретического обоснования современного российского антивестернизма. Автор отстаивает альтернативный взгляд на новейшие региональные деления постсоветского пространства. Он рассматривает государств Центрального Кавказа (Азербайджан, Армения, Грузия) и Центральной Азии (Казахстан, Кыргызстан, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан) как составные нового региона - Центральной Кавказии. Автор доказывает, что концепция Центральной Кавказии отражает интересы укрепления государственного суверенитета кавказийских государств, что вступает в противоречие с идеями современного российского евразийства.
18. За все время, прошедшее с момента объявления независимости, Грузии так и не удалось создать экономическую систему, которая смогла бы стать основой для стабильного экономического развития. Не оправдали ожидания и реформы, проведенные после «революции роз». В итоге сложилась модель потребительской экономики бедной страны. После победы оппозиционных сил на парламентских выборах в октябре 2012 г. у Грузии появился еще один шанс для создания и развития конкурентоспособного реального сектора экономики. Но для того, чтобы им воспользоваться, понадобится достижение режимов свободной торговли с ЕС (и в чуть более отдаленной перспективе – с США) и возобновление торговли с Россией. Реализация этих задач требует целенаправленных действий нового правительства.

V. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

1) საქართველოში

№	მომსხენებელი/ მომსხენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	რ. აბესაძე	ეკონომიკური განვითარების კანონზომიერებები პოსტკომუნისტურ საქართველოში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
2	რ. აბესაძე	სიღარიბის შემცირების მაკროეკონომიკური მექანიზმი საქართველოში	თბილისი (საერთაშორისო კონფერენცია)
3	რ. აბესაძე	სოფლის ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირების პრობლემები საქართველოში	11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
4	რ. აბესაძე	ეკონომიკური განვითარება და მოსახლეობის ზრდა	24-25 მაისი, ქუთაისი, “აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
5	რ. ასათიანი	საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკა და მისი განვითარების თავისებურებები საქართველოს გარდამავალ ეკონომიკაში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
6	ნ. არევაძე	მრეწველობის განვითარების ასპექტები საქართველოში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
7	გ. ბერულავა	ფირმათა შორის ურთიერთობების რეგულირებაში არაფორმალური და ფორმალური ინსტიტუტების როლის შესახებ	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი
8	ნ. ბიბილაშვილი, ე. კაკულია	პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში დასაქმების რეგულირების	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის

9	გ. ბრეგვაძე	ზოგიერთი ასპექტი სამშენებლო სექტორის ფორმირების საკითხები	ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია) 28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
10	გ. ბურდული	საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის როლი თანამედროვე ტერიტორიული მოწყობის სისტემის ჩამოყალიბებაში საქართველოში	24-25 მაისი, ქუთაისი, “აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
11	გ. ბურდული	საქართველოში აგრარული კრიზისის გენეზისი და მისი დაძლევის გზები (რუსულ ენაზე)	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
12	ვახტანგ ბურდული, ლინა დათუნაშვილი	სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის მომიჯნავე დარგების ურთიერთშეთანხმებული განვითარება – აგრარული კრიზისის დაძლევის მნიშვნელოვანი პირობა (რუსულ ენაზე)	11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
13	ვახტანგ ბურდული, რამაზ აბესაძე	სხვადასხვა დონის ტერიტორიული წარმონაქმნების საჯარო მართვის სრულყოფილი და ურთიერთშეგუებული სისტემის აგების შესახებ	5 აპრილი, თბილისი, საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრეა პირველწოდებლის სახ. ქართული უნივერსიტეტი (კონფერენცია)
14	ნატალია დავლაშერიძე	ეკონომიკის დარგში 2012 წლის ნობელის პრემიის ლაურეატები ელვინ როტი და ლოიდ შეპლი ბაზრის პრობლემების შესახებ	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
15	ლინა დათუნაშვილი	მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაციის საკითხისათვის	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)

16	ლია დვალიშვილი	ბუნებრივი რესურსები ქვეყნის ეროვნული სიმდიდრის საფუძველი	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
17	ციცინო თეთრაული	კეთილდღეობის ეკონომიკის თეორიის ძირითადი საკითხები	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
18	ეთერ კაკულია, ნანა ბიბილაშვილი	მცირე ბიზნესის სოციალურ- ეკონომიკური ფუნქცია: დასაქმება, ეკონომიკური სტაბილურობა, კონკურენტ- უნარიანობა, თანასწორობა	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
19	მურმან კვარაცხელია	პოსტსაბჭოური ეკონომიკური სისტემის სრულყოფის პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
20	მურმან კვარაცხელია	საქართველოს აგრარული სექტორი – პრიორიტეტების პოლიტიკა	11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
21	ალფრედ კურატაშვილი	Преимущество социально на- целенной политической системы перед капитализмом – объективная закономерность и неоспоримый факт человеческого бытия	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
22	ალფრედ კურატაშვილი	Теория политического менеджмента – принципиально новое направление в науке государ- ственного управления	Тбилиси: Международное издательство "Прогресс" (საერთაშორისო კონფერენცია)
23	თეა ლაზარაშვილი, მედეა მელაშვილი	უცხოური ინვესტიციები და მისი მოზიდვის გაუმჯობესების ძირითადი მიმართულებები საქართველოში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)

24	მედია მელაშვილი	სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადაამხდელი ბალანსში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
25	მედია მელაშვილი	ინოვაციური პოლიტიკის მნიშვნელობა აგრარული სექტორის განვითარებაში	11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
26	იზა ნათელაური თამარ თაფლაძე	ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის ექსპორტი	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
27	ზურაბ ნოზაძე	სახელმწიფო ბოტანიკური ბაღებისა და დენდროლოგიური პარკების, ბუნების ძეგლების გამოყენებისა და დაცვის საკითხები	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
28	ვლადიმერ პაპავა	“პოსტგარდისფერი” საქართველოს ეკონომიკური პოლიტიკის თავისებურებანი	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
29	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო სემინარში “პოსტსარჩევნო პოლიტიკური კულტურა”	16-17 მაისი, გუდაური, თბილისის პოლიტიკური სწავლების სკოლა (საქართველო)
30	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო კონფერენციაში თემაზე: “ტერმინოლოგია – ქართული ენის სვალინდელი დღე”.	11-13 ივნისი, თბილისი, თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
31	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო თბილისის და მოსკოვის პოლიტიკური სწავლების სკოლების ექსპერტთა ერთობლივ სემინარში	21-22 ივნისი, თბილისი
32	ზურაბ რევიშვილი	აგრარული პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების მეთოდოლოგიური ასპექტები	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)

33	ზურაბ რევიშვილი	სასურსათო უსაფრთხოების პრობლემები და პოლიტიკის აქტუალური საკითხები	კონფერენცია) 11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
34	როლანდ სარჩიმელია	ფიზიკის დარგში ნობელის პრემიის ლაურეატის, აკადემიკოს პეტრე კაპიცას შეხედულება მბრძანებლურიდან საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პრობლემაზე	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
35	როლანდ სარჩიმელია	საქართველოში სამეცნიერო კადრთა რიცხოვნობის ცვლილებებთან დაკავშირებული საკითხისათვის	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
36	თენგიზ ქავთარაძე	მთისა და ბარის რეგიონების ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული დაყოფის მართვის აუცილებლობის შესახებ	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
37	ნუნუ ქისტაური	ინოვაციური პოლიტიკის მნიშვნელობა აგრარული სექტორის განვითარებაში	11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
38	ნუნუ ქისტაური	სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადასვლელ ბალანსში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
39	ქეთევან ქველაძე, მამუკა ხუსკივაძე	აგროტურიზმის გავლენა რეგიონების აგროეკონომიკურ პოლიტიკაზე	11-12 ოქტომბერი, თბილისი, თსუ (საერთაშორისო კონფერენცია)
40	ქეთევან ქველაძე	ინოვაციების პოლიტიკა ტურიზმის განვითარებაში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
41	თინა ჩხეიძე, ქეთევან ქველაძე	იქთიოცენოზის დაცვის აუცილებლობის	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის

42	მარინე ცუცქირიძე	საკითხისათვის ბიზნესი და მმართველობითი კაპიტალი	ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია) 28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
43	მამუკა ხუსკივაძე, ლია თოთლაძე	გარემოს გაჭუჭყიანების შედეგად მოსახლეობის დაავადების ზრდით მი- ღებული ეკონომიკური ზარალის შეფასება ეკო- ნომიკურ-მათემატიკური მოდელირების საფუძველზე	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
44	რევაზ ჯავახიშვილი	საქართველოს საგარეო ვაჭრობის დივერსიფიკაცია გლობალიზაციის პირობებში	28-29 ივნისი, თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი (საერთაშორისო კონფერენცია)
45	რევაზ ჯავახიშვილი	საქართველოს საგარეო ვაჭრობის განვითარების ძირითადი ტენდენციები გლობალიზაციის ეპოქაში	თბილისი, (საერთაშორისო კონფერენცია)

მოსხენებათა ანოტაციები

1. ნაშრომში გაანალიზებულია საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ეკონომიკური განვითარების ტენდენციები და კანონზომიერებები. ყურადღება გამახვილებულია შეცდომებზე, რომელიც დაშვებული იქნა პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის დროს როგორც სუბიექტური, ისე ობიექტური მიზეზებით. კერძოდ: საწყის ეტაპზე სახელმწიფოს მიერ გატარებული არასწორი საშინაო და საგარეო პოლიტიკა; დიდი ხნის განმავლობაში დამნაშავე ელემენტებთან ბრძოლის არაეფექტიანი ზომების გატარება; ეკონომიკური რეფორმების არაკომპლექსურობა და არასისტემურობა; ლიბერალური პოლიტიკის არასწორი აღქმა და განხორციელება; რეფორმების განხორციელების არასწორი გზის არჩევა; გარდამავალი ვალუტის – კუპონის შემოღების შემდეგ არასწორი ფულად-საკრედიტო (ხორციელდებოდა სრულიად გაუმართლებელი ფულა ბოდა სრულიად გაუმართლებელი ფულაადი საბიუჯეტო ემისია, საზღვარგარეთის კრედიტების არადანიშნულებისამებრ გამოყენება) პოლიტიკის გატარება; საქართველოს ეკონომიკაში 1995-1997 წლებში ეკონომიკური რეფორმების წარმატებით განხორციელების შემდეგ რეფორმების კვლავ არასწორად წარმართვა, სახელმწიფოს მარეგულირებელი მარეგულირებელი ფუნქციების არაეფექტიანობა; მნიშვნელოვანი საერთაშორისო დახმარებების არაეფექტიანად გამოყენება; ეკონომიკის რეგულირების ფორმებისა და მეთოდების არასრულყოფილი შესაბამისობა საბაზრო მოთხოვნებისადმი; მცირე ბიზნესის

განვითარებისადმი უწყურადღებობა; წლების განმავლობაში სოფლის სოფლის პრობლემების უგულებელყოფა; პრივატიზაციის დროს დაშვებული შეცდომები; საჯარო სამსახურებში მომუშავეთათვის არაოფიციალურად ასაკობრივი შეზღუდვის დაწესება; კერძო საკუთრების (რომელიც საბაზრო ეკონომიკის ქვაკუთხედს წარმოადგენს) ხელშეუხებლობის პრინციპის ხელყოფა; ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის ფაქტობრივად გაუქმება; შემოსავლების უთანაბრობის ზრდა და სხვ. ნაშრომში ასევე უარყოფით მომენტებთან ერთად გამოვლენილია პოსტკომუნისტური ტრანცფორმაციის დადებითი მხარეები. შემოთავაზებულია **კონსოლიდირებული ეკონომიკის** ცნება, რომელიც გულისხმობს ისეთ ეკონომიკას, რომელზე მოქმედი ფაქტორების ჯამური გავლენა ეკონომიკურ განვითარებას უწყობს ხელს. ნაშრომში შემოთავაზებულია წინადადებები და რეკომენდაციები, რომლების ხელს შეუწყობენ საქართველოში კონსოლიდირებული ეკონომიკის ჩამოყალიბებას.

2. სიღარიბის პრობლემის გადაჭრა სახელმწიფოს მიერ შესაბამისი აქტიური პოლიტიკის გატარების გარეშე შეუძლებელია. ამისათვის კი აუცილებელია ქვეყანაში არსებობდეს **სიღარიბის შემცირების მაკროეკონომიკური მექანიზმი**. იგი უნდა მოიცავდეს: რეგულირების **სამართლებრივ ბაზას, რეგულირების ინსტრუმენტებს, ინდიკატორთა სისტემას, რეგულირების ღონისძიებათა სისტემას, შესაბამის მარეგულირებელ ორგანოებს**.

ნაშრომში განსაზღვრულია სიღარიბის შემცირების მაკროეკონომიკური მექანიზმის შემადგენელი ყველა ამ ელემენტის დანიშნულება და შემოთავაზებულია სიღარიბის დაძლევის მიმართულელები და გზები საქართველოში.

3. ეკონომიკური განვითარება, ანუ ეკონომიკის გადასვლა თვისებრივად ახალ მდგომარეობაში, მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული სოფლის განვითარებაზე. ჩამორჩენილი სოფლის არსებობა ნიშნავს, რომ მთელი ეკონომიკა არ არის სათანადოდ განვითარებული. რომ დაბალია კაპიტალის ხარისხი (როგორც ფიზიკური, ისე ადამიანისეული), ტექნოლოგიებისა და ტექნოლოგიური ცოდნის დონე, არა სრულყოფილია საკურების ფორმები და ინსტიტუციები, არარაციონალურად გამოიყენება რესურსები (ბუნებრივი, შრომითი, ინტელექტუალური და სხვ.), არაპროგრესულია ეკონომიკის სტრუქტურა, არაეფექტიანია ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირება და ა. შ., მაშასადამე, დაბალია ეკონომიკური განვითარების დონე. ნაშრომში დასაბუთებულია აგრარული წარმოების სპეციფიკური ხასიათი და სოფლისადმი სახელმწიფო დახმარების აუცილებლობა. შემოთავაზებულია აგრარული ეკონომიკის დაბალი განვითარების მქონე ქვეყნის სოფლისადმი სახელმწიფო მხარდაჭერის ღონისძიებები.

4. ნაშრომში გაანალიზებულია ეკონომიკურ განვითარებაზე მოსახლეობის ზრდის ასპექტები, მოსახლეობის რიცხოვნობის რეგიონული თავისებურებები და გაკეთებულია დასკვნა, რომ მოსახლეობის ზრდის პრობლემა თითოეულმა ქვეყანამ დამოუკიდებლად უნდა მოაგვაროს.

5. ნაშრომში განხილულია საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკის, როგორც მაკროეკონომიკური თეორიის საფუძველზე წარმოშობილი ეკონომიკური მეცნიერების შედარებით ახალი დარგის წარმოშობის ობიექტური წინამძღვრები, გაანალიზებულია საზოგადოებრივი სექტორის უდიდესი როლი დემოკრატიის განვითარებასა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებაში, ყურადღებაა გამახვილებული საქართველოს გარდამავალ ეკონომიკაში საზოგადოებრივი სექტორის განვითარების ხელშემშლელ ფაქტორებზე, დასახულია მათი ნიველირების გზები; პუნქტობრივად არის გაშუქებული საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკის, როგორც მეცნიერების,

კვლევის სფერო და წამოყენებულია წინადადება საქართველოს უნივერსიტეტებში საზოგადოებრივი სექტორის ეკონომიკის სწავლების აუცილებლობის შესახებ.

6. სტატიაში განხილულია საქართველოს მრეწველობის განვითარების კანონზომიერებები, გამოვლენილია ნაკლოვანებები და განსაზღვრულია მისი განვითარების პერსპექტივები გრძელვადიან პერიოდში.
7. ნაშრომში შეფასებულია ფირმათა შორის ურთიერთობების რეგულირებაში არაფორმალური და ფორმალური ინსტიტუტების როლი, მისი საქართველოს სამრეწველო ფირმების შერჩევის საფუძველზე. ამ კვლევის ძირითადი შედეგია, მდგომარეობს იმაში, რომ, ნდობა სხვა ტრანსაქციული დანახარჯების ფაქტორებთან ერთად, მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ფირმათა შორის ურთიერთობებზე.
8. მსოფლიო გამოცდილების გათვალისწინებით გაანალიზებულია დასაქმების ის ძირითადი პრინციპები, რომელიც აისახულია საქართველოს კანონმდებლობაში დასაქმების შესახებ; ჩამოყალიბებულია დასაქმებისა და შრომის ბაზრის სახელმწიფო რეგულირების სპეციფიკური ნიშნები პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში.
9. ნაშრომში განხილულია სამშენებლო სექტორის დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირების საკითხები. შესწავლილია მიდგომები მისი სრულყოფის მიმართულებით და დასახულია სამშენებლო კომპლექსში პროგრესული სტრუქტურის ფორმირების გზები.
10. სტატიაში დახასიათებულია ტერიტორიულ დონეებს შორის (რეგიონი; მუნიციპალური წარმონაქმნი-რაიონი; საშუალო და მცირე ქალაქები, სოფელი) საჯარო მართვის ფუნქციების განაწილების თანამედროვე მდგომარეობა. დასაბუთებულია დონისძიებების განხორციელების აუცილებლობა საჯარო მართვის დეცენტრალიზაციის მიზნით და შემოთავაზებულია აღნიშნულ დონეებზე ტერიტორიული მართვის მოდერნიზაციის გზები. ასევე სტატიაში დასაბუთებულია საქართველოში ზოგიერთი ქალაქის – "მიზიდულობის ცენტრის" დაჩქარებული განვითარებისა და ამ ცენტრებისათვის საჭირო (მათ შორის ფისკალური) უფლებამოსილებების მინიჭების აუცილებლობა.
11. სტატიაში ნაჩვენებია აგრარული კრიზისის გამომწვევი მიზეზები (ფაქტორები, გარემოებები), ჩამოყალიბებული და დასაბუთებულია ამ კრიზისის დაძლევის გზები იმ დარგების კომპლექსის ჭრილში, რომლებიც უზრუნველყოფენ ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოებას (მსუბუქი მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის მომიჯნავე დარგებში).
12. სტატიაში განხილულია აგრარული კრიზისის რიგი მიზეზი, კერძოდ, რომელიც გამოწვეულია სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის მომიჯნავე დარგების განვითარების მაკროეკონომიკური რეგულირებისა და ბიზნეს-კოორდინაციის ნაკლოვანებებით. აგრარული კრიზისის დაძლევის გზები განხილულია სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის იმ მომიჯნავე დარგების ჭრილში, რომლებიც უზრუნველყოფენ ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოების საკითხების გადაწყვეტას.
13. მოხსენებაში გაანალიზებულია საქართველოში სხვადასხვა დონის ტერიტორიული ერთეულების (მხარე, მუნიციპალური წარმონაქმნი, სოფელი) საჯარო მართვის დღევანდელი მდგომარეობა და ნაკლოვანებები. შემოთავაზებულია წინადადებები

ასეთ ერთეულებში საჯარო მართვის მექანიზმის სრულყოფის შესახებ.

14. სტატიაში განხილულია ეკონომიკის დარგში 2012 წლის ნობელის პრემიის ლაურეატების ელვინ როტისა და ლოდ შეპლის ძირითადი თეორიული კვლევები, რომლებიც ეხება ბაზრის და საბაზრო ურთიერთობების პრობლემებს; მითითებულია მათი ფუნდამენტური წვლილი ეკონომიკური მეცნიერების განვითარებაში, ასევე ამ გამოკვლევათა პრაქტიკული გამოყენების შესახებ სხვადასხვა დარგებში, როგორცაა: ადამიანთა მიღება სამსახურში, ბავშვებისა – სკოლებში, სტუდენტების – უმაღლეს სასწავლებლებში, სკოლადამთავრებულთა განაწილება – უმაღლეს სასწავლებლებში, მომხმარებელთა მიერ საქონლის მოძებნა და ა.შ.
15. სტატიაში შესწავლილია მებაბრუმეობის – საქართველოს სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთი უძველესი, ტრადიციული და უმნიშვნელოვანესი დარგის ჩამოყალიბებისა და განვითარების კანონზომიერებები. შემოთავაზებულია ახალ ტექნოლოგიურ ბაზაზე აღნიშნული დაეგის რეაბილიტაციის შესაძლებლობები. შემუშავებულია შესაბამისი წინადადებები, რეკომენდაციები და გასატარებელ ღონისძიებათა კომპლექსი.
16. სტატიაში გადმოცემულია ბუნებრივი რესურსების, როგორც ეროვნული სიმდიდრის საფუძვლის მნიშვნელობა. დახასიათებულია საქართველოს ბუნებრივი რესურსების თავისებურებები.
17. სტატიაში შესწავლილია შემოსაზღვრული და იშვიათი რესურსების პირობებში ადამიანთა უსაზღვრო მოთხოვნილებების მაქსიმალურად შესაძლო დაკმაყოფილების გზები და საშუალებები ჯ. კეინზის, ა. სმიტის, ვ. პარეტის და სხვათა შეხედულებების საფუძველზე. სტატიაში ყურადღება გამახვილებულია მსოფლიოში ეკონომიკურად არათანაბრად განვითარებულ ქვეყნებში კეთილდღეობის ეკონომიკის რიგი ასპექტები (ბრაზილია, შვედეთი); განხილულია კეთილდღეობის ეკონომიკის თეორიის ნორმატიული საკითხები, რესურსების განაწილების ეფექტიანობა და მათზე მოქმედი ფაქტორები.
18. ნაშრომში გადმოცემულია მცირე ბიზნესის სოციალურ - ეკონომიკური ბუნება. მისი როლი დასაქმების ზრდის, ეკონომიკური სტაბილურობის, მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების, კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისა და თანასწორობის მიღწევის თვალსაზრისით.
19. In the article the analysis of the collapse of a soviet economic system is given. The causes of this collapse and its significance for the countries of the former USSR are formulated. The theoretical foundations of the destruction of an old soviet system and the forming of new market relations are analyzed. The author considers the role and significance of the integration in the forming of a new economic system and the place of Russia in these global processes.
20. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოს აგრარულ სექტორში არსებული მდგომარეობა. დასაბუთებულია აგრარული სექტორის პრიორიტეტული განვითარების აუცილებლობა. ყურადღება გამახვილებულია ისეთ პრობლემებზე როგორცაა: სოფლად საწარმოო და მომსახურების კორპორაციული ფორმების განვითარება, დაზღვევის სრულყოფილი სისტემის ჩამოყალიბება, სოფლის სახელმწიფოებრივი სტატუსის განსაზღვრა და სხვ.
21. In the scientific work the advantage of socially aimed political system over capitalism is based – as

objective regularity and as an indisputable fact of human life!!! Hence the author considers that Capitalism can't have "advantage" over Socially Aimed political system as well as a dark night can't be lighter than a sunny day!!!

22. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია სახელმწიფო მართვის პრობლემა, რომელიც განსაკუთრებით მწვავე და აქტუალური გახდა XXI საუკუნის დასაწყისის გლობალური კრიზისის პირობებში, რამეთუ სწორედ მსოფლიო საფინანსო-ეკონომიკურმა კრიზისმა აჩვენა სახელმწიფო მართვის აშკარა არაადეკვატურობა თანამედროვე მოთხოვნებისადმი.
23. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვაზე მოქმედი დადებითი და უარყოფითი ფაქტორები და დასახულია ქვეყანაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის გაუმჯობესების გზები.
24. ნაშრომში განხილულია სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადამხდელო ბალანსის განვითარებაში, შესწავლილია საგადამხდელო ბალანსი, როგორც მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი, ასევე მისი როლი სავაჭრო ვაჭრობის ტენდენციებისა და ქვეყნის საერთაშორისო ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებაში; გაანალიზებულია საქართველოს ბოლო დროის საგადამხდელო ბალანსი, ამ პერიოდში მის წინაშე მდგომი გამოწვევები და დასახულია მათი დაძლევის გზები.
25. ნაშრომში განხილულია ეკონომიკის განვითარების ინოვაციური მოდელი, როგორც კონკურენტუნარიანობის ამაღლების უმნიშვნელოვანესი იარაღი, რომლის გონივრული გამოყენებით ქვეყანას შეუძლია მიაღწიოს მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ზრდას; გაანალიზებულია მოწინავე ქვეყნების გამოცდილება აღნიშნულ სფეროში და მოცემულია ავტორისეული შეხედულებები პრობლემის გადაჭრისათვის ხელისშემშლელი პირობების შესახებ გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში, რომელთა რიცხვს საქართველოც მიეკუთვნება. ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი ინოვაციური პოლიტიკის გონივრული გამოყენების აუცილებლობას ჩვენი ქვეყნის აგრარული სექტორის განვითარებაში.
26. გაანალიზებულია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის რაოდენობრივი მაჩვენებლები კუპაჟური, ორდინალური, მშრალი, ნახევრად მშრალი, ნახევრად ტკბილი, ცქრიალა, შუშუნა და არომატიზირებული ღვინოებისთვის. განხილულია რუსული ემბარგოს პრობლემა. ემბარგოს შემდგომი პერიოდისთვის შეფასებულია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის ექსპორტის სფეროში არსებული სირთულეები: არაცნიზალობა, ხარისხი, ფალსიფიკაცია, ბრენდი და სხვ. გამოვლენილია ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინის ექსპორტის გაზრდის რესურსები.
27. სტატიაში განხილულია ბოტანიკური ბაღების და დენდროლოგიური პარკების ფუნქციონირების ძირითადი მიმართულებები. განხილულია ბუნების ძეგლების დაცვისა და გაუმჯობესების კონკრეტული წინადადებები. მოცემულია მათი განმსაზღვრელი როლის შესახებ ტურიზმის განვითარებაში.
28. The problem of choice was and still is a very topical for formation of the Georgia's economic policy. The paper analysis the three main directions of the economic policy established by the government under the President Mikheil Saakashvili. The outcome of the Parliamentary elections held on 1st October 2012 means that there is virtually no chance of this type of the economic policy to be

continued since the elections were won by the opposition coalition Georgian Dream. A primary objective for the Georgian government is to sign a free trade agreement with the EU as quickly as possible to realize the full potential entailed by economic integration with the EU. To do this the Georgian government needs to focus its economic policy on promoting production by implementing European models of anti-monopoly regulation, consumer rights protection and labor relationship.

29. –

30. –

31. –

32. სტატიაში გაანალიზებულია აგრარული პოლიტიკის უმთავრესი მიზნები, მოცანები, უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტები. შემოთავაზებულია მოსაზრება ეროვნული სასოფლო-სამეურნეო საბჭოს შექმნის თაობაზე, რომლის ფუნქციონირების მიზანს უნდა შეადგენდეს სოფლის მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინება, აგრარული პოლიტიკის განვითარების სტრატეგიული მოსაზრებების ჩამოყალიბება და მთავრობისთვის შეთავაზება. დაზუსტებულია პარლამენტის, სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და სხვა ორგანოთა როლი, აგრარული პოლიტიკის განხორციელებაში. შემოთავაზებულია წინადადება ადეკვატური სტრუქტურებისა და ინსტრუმენტების ჩამოყალიბებისა და ფუნქციონირების შესახებ.

33. სტატიაში გაშუქებულია სასურსათო უსაფრთხოების პრობლემის კვლევის თეორიული, მეთოდოლოგიური და კონცეპტუალური ასპექტები; განხორციელებულია საქართველოსა და რიგი სხვა ქვეყნების ცხოველური და მცენარეული წარმოშობის სასურსათო პროდუქტების მოხმარების შედარებითი ანალიზი; საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების სტატისტიკურ მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე გამოვლენილია სასურსათო უსაფრთხოების პოლიტიკის სუსტი მხარეები და დასახულია მათი გაუმჯობესების გზებზე.

34. სტატიაში დახასიათებულია პეტრე კაპიცას მეცნიერული შედეგი, რომელიც ეხება ჯონ მეინარდ კეინზის სქემის კომპაქტურ წარმოდგენას ისააკ ნიუტონიდან ალბერტ აინშტაინამდე მექანიკის ცვლილებების ანალოგიისა და ფარდობითობის თეორიის მიხედვით.

35. განხილულია მეცნიერების ეკონომიკის თავისებურებები, რომლებიც აისახა მეცნიერებისა და განათლების სისტემის ცვლილებებში.

36. ნაშრომში გამოკვლეულია საბაზრო ეკონომიკის პირობებისადმი შესატყვისი ტერიტორიული მართვის სისტემების ჩამოყალიბების პრობლემები. ამ მხრივ, მაგალითად ნაშრომში შემოთავაზებულია მცხეთა-მთიანეთისა და კახეთის რეგიონის მეცხოველეობა-მეცხვარეობის ისტორიული, ტრადიციული ტერიტორიული რეგიონული ურთიერთობების აღდგენა-განვითარების ღონისძიებები.

37. ნაშრომში განხილულია ეკონომიკის განვითარების ინოვაციური მოდელი, როგორც კონკურენციის უმნიშვნელოვანესი იარაღი და სახელმწიფოს ინოვაციური პოლიტიკის ძირითადი შემადგენელი ნაწილი, რომლის გონივრული გამოყენებით ქვეყანას შეუძლია მიაღწიოს მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ზრდას; გაანალიზებულია მოწინავე ქვეყნების გამოცდილება აღნიშნულ სფეროში და მოცემულია შეხედულებები პრობლემის გადაჭრისათვის ხელისშემშლელი პირობების შესახებ გარდამავალი

ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში, რომელთა რიცხვს საქართველოც მიეკუთვნება. ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი ინოვაციური პოლიტიკის გონივრული გამოყენების აუცილებლობას ჩვენი ქვეყნის აგრარული სექტორის განვითარებაში.

38. ნაშრომში განხილულია სავაჭრო ბალანსის მნიშვნელობა საგადასხდელი ბალანსის განვითარებაში, შესწავლილია საგადასხდელი ბალანსი, როგორც მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი, ასევე მისი როლი სავაჭრო ვაჭრობის ტენდენციებისა და ქვეყნის საერთაშორისო ეკონომიკური მდგომარეობის შესწავლაში; ასევე გაანალიზებულია საქართველოს ბოლო დროის საგადასხდელი ბალანსი, ამ პერიოდში მის წინაშე მდგომი გამოწვევები და დასახულია მათი დაძლევის გზები.
39. საქართველოში ტურიზმის განვითარება უნდა ემყარებოდეს უპირატესად ტურიზმის იმ სახეობების და მიმართულებების განვითარებას, რომლებიც ხელს შეუწყობს ქვეყანაში აგროეკონომიკის განვითარებას. ასეთ მიმართულებად მიგვაჩნია აგროტურიზმის განვითარება, რომელიც უზრუნველყოფს რეგიონებში ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებას, მათი სოციალ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას და დამატებითი შემოსავლების ზრდას. სტატიაში აგროტურიზმი განხილულია როგორც ეკონომიკური კატეგორია და მისი როლი ქვეყნის რეგიონების აგროეკონომიკური პოლიტიკის განვითარებაში, ასევე აგროტურიზმი, როგორც აგროტურისტული კომპლექსის ნაწილი, მისი განვითარების ფაქტორები და ის აუცილებელი პირობები, რომლებიც ხელს შეუწყობს საქართველოში აგროტურიზმის განვითარებას.
40. საქართველოში ტურიზმის დარგის განვითარების ერთერთ აუცილებელ პირობას ინოვაციების ფართოდ დანერგვის გზა წარმოადგენს. წინა მდებარე ნაშრომში მიმოხილულია ინოვაციების როლი ტურიზმის ინდუსტრიის განვითარებაში და მისი კლასიფიკაციის ზოგადი ასპექტები. ასევე განხილულია საქართველოში ინოვაციების დანერგვის ხელშემშლელი პირობები და მისი დაძლევის ზოგადი გზები.
41. სტატიაში განხილულია სასურსათო უზრუნველყოფის მეტად მტკივნეული საკითხი. კერძოდ, მოსახლეობის ცხოველური ცილით დაკმაყოფილების პრობლემას, რომლის გადაჭრაშიც დიდი მნიშვნელობა ენიჭება იქთიოცენოზის რაციონალურად გამოყენებას. აღნიშნული პრობლემა დაკავშირებულია ზღვებისა და ოკეანების დაბინძურებისაგან დაცვასა და აკვაკულტურის განვითარებასთან.
42. ნაშრომში გამოკვლეულია საქართველოში ბიზნესის განვითარებისა და მისი მმართველობითი სისტემის ეფექტიანობის აქტუალური საკითხები. შემოთავაზებულია მმართველობითი კაპიტალის დანახარჯების ოპტიმიზაციის, ტრანსფორმაციული საწარმოო პროცესების ძირითადი შედეგებისა და ეფექტიანობის შეფასების მეთოდები.
43. ნაშრომში, მათემატიკური ინსტრუმენტარიუმის გამოყენებით, განხორციელებულია გარემოს გაჭუჭყიანებით მოსახლეობის დაავადების ზრდით მიღებული ეკონომიკური ზარალის შეფასება. კერძოდ, ამ მიზნით შემოთავაზებულია ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელი. ის შეიცავს ხუთ კომპონენტს: უარყოფით ეკონომიკურ შედეგებს რომელიც მიიღება დაავადებით, დაავადებით წარმოშობილი ინვალიდობით, დაავადებით გამოწვეული სიკვდილიანობით, დაავადებით გამოწვეული შრომის

უნარიანობის დროებითი დაკარგვითა და მოსალოდნელი დაავადების საფრთხით განპირობებული მოსახლეობის მიგრაციით.

44. სტატიაში გაანალიზებულია დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ქართული სახელმწიფოს მიერ საგარეო სავაჭრო ფუნქციების აღდგენისა და მისი განვითარების მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებები, ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის საქონელბრუნვის დინამიკისა და სტრუქტურის მანველებლები. მასში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის დივერსიფიკაციის, მისი არეალის გაფართოებისა და გეოგრაფიაში მომხდარი ცვლილებების გამოკვლევას. ხაზგასმითაა აღნიშნული საქართველოს საგარეო ვაჭრობის დივერსიფიკაციის გრძელვადიანი სტრატეგიის შემუშავების აუცილებლობის შესახებ, სადაც სათანადო ყურადღება დაეთმობა უმსხვილესი ქვეყნების ჯგუფების – ევროკავშირის, დსთ-ს (მათ შორის რუსეთის) და სხვა ქვეყნებთან სავაჭრო კავშირების გაფართოებასა და გაღრმავებას.

45. სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოს საგარეო ვაჭრობის განვითარების ძირითადი ტენდენციები: საგარეო ვაჭრობის ინტენსიური გაფართოება და საქონელბრუნვის განუხრელი ზრდა; მთლიან ბრუნვაში ექსპორტთან შედარებით, იმპორტის უფრო სწრაფი ტემპებით გადიდება და ამის გამო ექსპორტით იმპორტის გადაფარვის პროცენტის შემცირება; ქვეყნის უარყოფითი სავაჭრო სალდოს ყოველწლიური გადიდება; საქართველოს ექსპორტის ზრდა უფრო მეტად ნედლეულისა და ნახევარფაბრიკატების ხარჯზე, რომელთა ფასები მსოფლიო ბაზარზე გაცილებით დაბალია მზა ნაწარმთან შედარებით; იმპორტში კი ჭარბობს ენერგომატარებლები და ბევრი ისეთი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქცია, რომელთა ჩანაცვლება თავისუფლად შეიძლება ადგილობრივი წარმოების გაფართოების ხარჯზე. სტატიაში შემუშავებულია აღნიშნული ნეგატიური ტენდენციების დაძლევის წინადადებები, ერთი მხრივ, ექსპორტის მასტიმულირებელი ღონისძიებების გატარებისა და, მეორე მხრივ, იმპორტ-შემცველი პოლიტიკის განხორციელების ხარჯზე.

2) უცხოეთში

№	მომსხენებელი/ მომსხენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	რამაზ აბესაძე, ვახტანგ ბურდული	Некоторые аспекты развития экономики пост- коммунистической Грузии	13-15 მაისი, ლუბლინი (პოლონეთი) (საერთაშორისო კონფერენცია)
2	მურმან კვარაცხელია	Экономические и социальные последствия мирового кризиса	13-15 მაისი, ლუბლინი (პოლონეთი) (საერთაშორისო კონფერენცია)
3	ალფრედ კურატაშვილი	Правовое обеспечение налоговой системы в	г. Винница, Украина. Винницкий национальный

		интересах человека – принципиально значимая задача финансовой политики государства	технический университет, II Международная научно- практическая конференция
4	ალფრედ კურატაშვილი	Теоретические основы социально нацеленного экономического развития	Вильнюс (Литва), Вильнюсский Колледж /Университет прикладных наук, II Междуна- родная научно-практическая конференция
5	ალფრედ კურატაშვილი	Критерий эффективного ведения бизнеса в интересах каждого человека	Вильнюс: Литовская экономическая ассоциация, Республиканская научно- практическая конференция
6	ალფრედ კურატაშვილი	Философские и политико- правовые основы конкуренто- способности экономики, общества и государства	Киев: Издательско-полиграфи- ческий центр «Киевский университет», XIII международная научно- практическая конференция
7	ალფრედ კურატაშვილი	Принципиально новые политико-правовые основы эффективного государствен- ного управления в интересах народа	Киев: Издательско- полиграфический центр Академии муниципального управления, международная научно- практическая конференция
8	ალფრედ კურატაშვილი	Теория предотвращения мирового финансового кризиса – необходимая интеллектуальная основа социально-экономического прогресса	13-15 მაისი, ლუბლინი (პოლონეთი) (საერთაშორისო კონფერენცია)
9	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო რუსეთ- საქართველოს ურთიერთობათა განვითარების შესახებ ევროკომისიის სტრუქტურებში გამართულ დისკუსიებში	22-24 მაისი, ბრიუსელი (ბელგია)
10	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო ქართველი და რუსი ექსპერტების სამუშაო სემინარში	4-5 ივლისი, სტამბოლი (თურქეთი)

11	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო საერთაშორისო კონფერენციაში თემაზე: “კონფლიქტები კავკასიაში: ისტორია, აწმყო და გადაწყვეტის პერსპექტივები”	8-11 ივლისი, ბაქო (აზერბაიჯანი) და თბილისი (საქართველო)
12	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო “მაგნა კარტას” ხელმოწერის 25 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო საერთაშორისო კონფერენციაში	19-20 სექტემბერი, ბოლონია (იტალია)
13	ვლადიმერ პაპავა	მონაწილეობა მიიღო “ბაქოს საერთაშორისო ჰუმანიტარულ ფორუმში”, რომლის ფარგლებშიც ჩატარდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ეკონომიკური განვითარების ჰუმანიტარული ასპექტები”.	31 ოქტომბერი და 1 ნოემბერი, ბაქო (აზერბაიჯანი)

მოსხენებათა ანოტაციები

1. სტატიაში განხილულია საქართველოს ეკონომიკის პოსტკომუნისტური განვითარების სტადიები. აღწერილია ყოველი სტადიისათვის კრიზისული მოვლენების თვისობრივი მხარე და ჩამოყალიბებულია სახელმწიფოს მიერ მათი დაძლევის მიმართულებით გატარებული ღონისძიებები. 2006-2012 წლები გამოყოფილია როგორც ცალკე სტადია, რადგანაც ამ პერიოდში ზოგიერთ სხვა კრიზისულ მოვლენას დაემატა აგრარული კრიზისი. გახსნილია მისი წარმოშობის ძირითადი მიზეზები. სტატიაში შემოთავაზებულია კრიზისული მოვლენების დაძლევის მიზნით ეკონომიკის სახელმწიფო კოორდინაციის შემდგომი სრულყოფის ძირითადი პრინციპები.
2. სტატიაში განხილულია გლობალური ფინანსური კრიზისის გამომწვევი მიზეზები.. გამოკვლეულია საქართველოში გლობალური ეკონომიკური კრიზისის ეკონომიკური და სოციალური შედეგები.
3. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ადამიანის ინტერესებისათვის საგადასახადო სისტემის სამართლებრივი უზრუნველყოფის პრობლემა - როგორც სახელმწიფოს ფინანსური პოლიტიკის პრინციპულად მნიშვნელოვანი ამოცანა. ამასთან, ყოველი ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების რეალიზაცია ნაშრომში განხილულია - როგორც ხალხის ინტერესების სამსახურში მყოფი ნებისმიერი სახელმწიფოს საგადასახადო სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირების მთავარი მაჩვენებელი.
4. სამეცნიერო ნაშრომში გამოკვლეულია სოციალურად გამიზნული ეკონომიკური განვითარების თეორიული საფუძვლები, და ასეთებად ავტორი განიხილავს მის მიერ შემუშავებულ ისეთ მეცნიერულ მიმართულებებს და თეორიებს, როგორც არის სოციალური მიზნის ფილოსოფია, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია და

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია.

5. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ბიზნესის მართვის ეფექტიანობის კრიტერიუმის განსაზღვრის პრობლემა. ამასთან, ბიზნესის მართვის ეფექტიანობის და საერთოდ საბაზრო ეკონომიკის ეფექტიანობის მთავარ კრიტერიუმად ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პირობებში ავტორი მიიჩნევს ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაციას.
6. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ეკონომიკის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს კონკურენტუნარიანობის ფილოსოფიური და პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლები, რასაც პრინციპული მნიშვნელობა აქვს, რამეთუ მათი გახსნის გარეშე საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირება წარმოუდგენელია.
7. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია მსოფლიო ფინანსური კრიზისის თავიდან აცილების თეორია - როგორც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი პროგრესის აუცილებელი ინტელექტუალური საფუძველი. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მეცნიერული შემოქმედების პრობლემის გადაჭრაზე - როგორც საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარების აუცილებელ საფუძველზე.
8. სამეცნიერო ნაშრომში განხილულია ხალხის ინტერესებისათვის ეფექტიანი სახელმწიფო მართვის პრინციპულად ახალი პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლები. კერძოდ, სოციალურად გამიზნული სახელმწიფო მართვის ფილოსოფიური და პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლების სახით ავტორის მიერ განხილულია: სოციალური მიზნის ფილოსოფია, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია, რომლებიც კომპლექსში წარმოადგენს სოციალურად გამიზნულ მმართველობით სამართალს და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის განმსაზღვრელ ინტელექტუალურ ბაზისს.
9. -
10. -
11. -
12. -
13. -

VI. სხვა სამუშაოები

1. გამოქვეყნდა ინსტიტუტის მიერ დაარსებული საერთაშორისო სამეცნიერო ანალიტიკური ჟურნალ “ეკონომისტის” 6 ნომერი.
2. ინსტიტუტის გამომცემლობის მიერ მომზადდა 7 წიგნი.
3. მიმდინარეობს მუშაობა “დიდი ქართული ეკონომიკური ენციკლოპედიის” პირველი ტომის მოსამზადებლად (მომზადდა შესაბამისი სამეცნიერო საენციკლოპედიო

სტატიები): განყოფილების თანამშრომლებს გადაცემული აქვს რიგი სტატია დიდი ქართული ეკონომიკური ენციკლოპედიისთვის და აგრძელებენ ახალი სტატიების დამუშავებას.

4. განყოფილების თანამშრომლებმა გააკეთეს რეცენზიები რამდენიმე სამაგისტრო ნაშრომზე.

5. ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოზე მოსმენილი იქნა 5 სამეცნიერო მოხსენება.

6. 28-29 ივნისს პ. გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტში გაიმართა პროფესორ გიორგი პაპავას დაბადებიდან 90-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია „პოსტკომუნისტური ქვეყნების ეკონომიკების აქტუალური პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე“ და საიუბილეო სხდომა.

7. 28 მარტს თსუ პ. გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტში გაიმართა ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარის პროფ. თ. ჩხეიძის 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო სხდომა.

8. 25 იანვარს ინსტიტუტმა საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიასთან ერთად მოაწყო დისკუსია თამაზე: „საქართველოს ეკონომიკის მეტამორფოზები და განვითარების ახალი სტრატეგია“; მომხსენებელი პროფ. ნ. ჭითანავა.

9. თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალებზე დაყრდნობით შემუშავებულია რეკომენდაციები.

10. **ემდ, პროფ. ვლ. პაპავა საქმიანობა შემდეგი ჟურნალების სარედაქციო საბჭოსა და რედაქციებში:** “ეკონომისტი” (საქართველო); “ეკონომიკა და ბიზნესი” (საქართველო); “Problems of Economic Transition (გარდამავალი ეკონომიკის პრობლემები)” (აშშ); “Caucasus & Globalization (კავკასია და გლობალიზაცია)” (შვედეთი). 2010 წელს გახდა ამ ჟურნალის მთავარი რედაქტორის მოადგილე; “Central Asia and The Caucasus (ცენტრალური აზია და კავკასია)” (შვედეთი); “Общество и экономика” (რუსეთი); “Caucasian Review of International Affairs (საერთაშორისო ურთიერთობათა კავკასიური რევიუ)” (გერმანია) იგი არის **შემდეგი საერთაშორისო და უცხოური სამეცნიერო საზოგადოების წევრი:** საერთაშორისო ატლანტიკური ეკონომიკური საზოგადოება (აშშ); სამეფო ეკონომიკური საზოგადოება (დიდი ბრიტანეთი); დასავლეთის საერთაშორისო ეკონომიკური ასოციაცია (აშშ); დანახარჯები-გამოშვების საერთაშორისო ასოციაცია (ავსტრია); ამერიკის პოლიტიკურ და სოციალურ მეცნიერებათა აკადემია (აშშ); ამერიკის პოლიტიკურ მეცნიერებათა ასოციაცია (აშშ); შედარებით ეკონომიკურ კვლევათა ევროპული ასოციაცია (იტალია); ცენტრალური ევრაზიის შემსწავლელი საზოგადოება (აშშ); ამერიკის ეკონომიკური ასოციაცია (აშშ); ლუდვიგ ფონ მიხესის ინსტიტუტი (აშშ).

11.

12. ემდ, პროფ. გ. ბერულავა იყო მონაწილეთა ანალიტიკოსი შემდეგ პროექტებში: 1) UNICEF Georgia – პროექტი “სიღარიბის კვლევა საქართველოში” და 2) CRRC Georgia – პროექტი “MYPLACE – მახსოვრობა, ახალგაზრდობა, პოლიტიკური მემკვიდრეობა და სამოქალაქო ჩართულობა”.

13. 15 თებერვალს საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილების ეკონომიკურ მეცნიერებათა კომისიისა და თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის ინიციატივით საქსონიის აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, დრეჰდენის უნივერსიტეტის პრეზიდენტმა პროფესორმა პანს ვიესმეთიმ საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში წაიკითხა ლექცია თემაზე: „ინტეგრირებული გარემოსდაცვითი პოლიტიკა საქართველოს მდგრადი განვითარების მხარდაჭერისათვის“. თემასთან დაკავშირებით მოსაზრება გამოთქვა ემდ, პროფ. რ. აბესაძემ.

14. **ემდ, პროფ. რ. აბესაძე** არის: საერთაშორისო სამეცნიერო-ანალიტიკურ ჟურნალ “ეკონომისტის”, “პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებულის” მთავარი რედაქტორი და “დიდი ქართული ეკონომიკური ენციკლოპედიის” მთავარი რედაქტორი; ჟურნალ “ეკონომიკა და ბიზნესის”, ჟურნალ “ახალი ეკონომიკის” და ჟურნალ “საზოგადოება და მეცნიერების” რედაქციის წევრი; ბათუმის შოთა რუსთაველის სახ. უნივერსიტეტის I რესპუბლიკური სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის “საქართველოში მიწის რესურსების მართვისა და სამართლებრივი რეგულირების პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე” მასალების კრებულის სარედაქციო კოლეგიის წევრი; პროფ გ. პაპავას დაბადებიდან 90-ე წლის-თავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენციის (28-29 ივნისი) სამეცნიერო-საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე. მოხსენებით გამოვიდა წიგნის – “საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ზოგიერთი მიმართულება” (თბილისი, “თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა”, 2013) – განხილვაზე; მოხსენებით გამოვიდა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში ინსტიტუტის წლიური მუშაობის ანგარიშგების განხილვის დროს; გააკეთა სამეცნიერო მოხსენება – “ეკონომიკური განვითარება და ეკონომიკური ზრდა” – საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის და თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სადისკუსიო დარბაზის სხდომაზე; გააკეთა სამეცნიერო მოხსენება – “ადგილი აქვს თუ არა გოსენის კანონს” – თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს და სადისკუსიო დარბაზის სხდომაზე; იყო ოპონენტი თსუ დოქტორანტის – ვახტანგ ჩალაფეიჭრიშვილის დისერტაციის – “მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე”. გამოვიდა ტელევიზიაში – “ობიექტივი” გადაცემაში – “საუბრები ეკონომიკაზე”, საქართველოს ეკონომიკური განვითარების პრობლემებზე; გამოვიდა საზოგადოებრივ რადიოში (პირველი რადიო) გადაცემაში – “განსხვავებული აზრი” საქართველოში ეკონომიკური ზრდის ტემპების შემცირების პრობლემებზე.